ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՅ համար, տարեկան 70 ղրշ. վեցամսեայ 35 ղրշ. Եռամսեայ 25 ղրշ. — ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ համար, տարեկան 90 ղրշ. Վեցամսեայ 45 ղրշ. Եռամսեայ 25 ղրշ. — ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ համար, Տարեկան 25 ֆր. Վեցամսեայ 13 ֆր.:

ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐՈՂԸ ՄԻԱՅՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ Է

ՁԵՌՔԷ 10 ՓԱՐԱ

Bureaux de la rédaction du Journal Arménien DZAGHIK

Galata, Kourchounlou han, N. 7 Constple.

ԾԱՂԻԿ

ԾՐԱԳԻՐ

«زاغيك» ارمنيجه يومى وسياسى غزتەدر

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ

Կալաթա, Գուրչունլու խան, թիւ 7

ՍԱԳԱՏԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն թղթակցութիւն պէտք է *հակիրճ* գրուած ըլլայ:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն գրութիւն ետ չի տրուիր:

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ

ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՑ 1ԻՆ, 10ԻՆ ԵՒ 20ԻՆ

ԺԵ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 432

"ԾԱՂԻԿ" ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ԻՐԻԿՈՒՆ

19 ՕԳՈՍՏՈՍ 1902 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

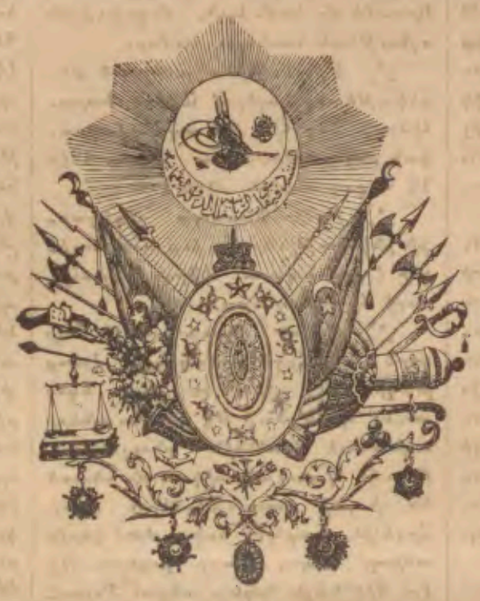

ԲԱՐԵԲԱՍՏԻԿ ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

ՂԱԶԻ ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻԼ-ՀԱՄԻՏ Բ. ԿԱՅՍԵՐ

ՄԵԾԱՆՈՒՆ ԻՆՔՆԱԿԱԼԻՆ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԱՅՆԱԾԱՒԱԼ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Այսօր, Օսմանեան մեծազօր կայսրութեան ամէն կողմերը, մայրաքաղաքէս սկսելով մինչեւ ամէնէն հեռու անկիւնները, տօնական ուրախ տրամադրութիւն մը եւ մեծ ոգեւորութիւն մը կը տիրէ այնքան մեծահարուստին ապարանքին՝ որքան աղքատին հիւղակին մէջ։ Եւ այս տօնական ուրախ տրամադրութիւնը եւ մեծ ոգեւորութիւնը ներշնչողը բարեբաստիկ տարեդարձն է՝ ՕԳՈՍՏԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻԻԼ-ՀԱՄԻՏ Բ. ԿԱՅՍԵՐ Գահակալութեան, Վեհապետի մը, Որուն իմաստուն վարչութեան, հպատակասէր ոգւոյն, գթառատ սրտին պարզեւները ամէն օր, ամէն ցեղէ եւ ամէն տարիքէ հպատակներ լիարուռն կը վայելեն։

Այսօրուան պէս հանդիսաւոր պահու մը, երբ ակնարկ մը նետենք դէպի ետ, քառորդ դարու չափ աւելի ժամանակամիջոցի մը վրայ, պիտի տեսնենք թէ այդ միջոցին Օսմանեան Կայսրութիւնը, շնորհիւ Վեհափառ Սուլթանին բարձր մտքին եւ վեհ սրտին, բարոյական, կրթական, տնտեսական եւ զինուորական ինչ հսկայ յառաջդիմութիւններ ըրած է։

Որքան որ, Օսմանեան Կայսրութեան՝ շնորհիւ Նորին Կայսերական Վեհափառութեան ունեցած բաղմաշերմ յառաջդիմութիւնները ամէնուն յայտնի իրողութիւններ են, քանի որ ամէն անհատ, ամէն օր կ'օգտուի այդ առաւելութիւններէն, սակայն մասնաւորապէս մեր սիրելի Ինքնակալին Գահակալութեան տարեդարձը երջանիկ առիթ մը կը սեպէ, ընդհանուր հանդիսաւորութեան մը մէջ մատնանիշ ընելու այն բիւրաւոր բարիքները, որոնք Նորին Կայսերական Վեհափառութեան ուղղակի անձէն կը բղխին, եւ որոնք օրուան միջոցին եւ գիշերը տեղի ունենալիք հանդիսաւորութեանց եւ լուսաւորութեանց պէտք, ամէնէն չողջողուն զարդերը կ'ըլլան Իր բարձր անուան շուրջ բոլորուած։

Իր խորաթափանց վարչական մեծ տաղանդովը՝ Վեհ. Սուլթանը ըմբռնած է թէ ազգերու եւ կայսրութեանց բարգաւաճման ու բարօրութեան համար անհրաժեշտ են նիւթական բարօրութիւնը, տնտեսական բարգաւաճումը եւ ասոր համար է որ հաճած է, իր մասնաւոր հոգածութեան առարկայ ընել իր երկրին տնտեսական յառաջդիմութիւնը։ Կայսերական այդ բարձր հոգածութեան արդիւնքն է որ Օսմանեան մեծազօր Տէրութեան մէջ ամէն տարի հաղորդակցութեանց միջոցները կը կատարելագործուին, ուրիշ երկիրներու հետ Օսմանեան ժողովուրդին բարւոյն ծառայող առեւտրական պայմանագրութիւններ կը կնքուին, ամէն գաւառներու մէջ առ հասարակ հողագործական աշխատութեանց զարկ կը տրուի, ճարտարարուեստի չատ մը ճիւղեր հետզհետէ կը յառաջդիմեն, արտադրութեանց եւ ներածութեանց քանակը հետզհետէ կը բարձրանայ, նորանոր առեւտրական մեծ ձեռնարկներ կը հիմնուին, եւ այս ամէնը տնտեսապէս յառաջադէմ դիրքի մը մէջ կը դնէ, Օսմ. Կայսրութիւնը՝ ուրիշ քաղաքակիրթ երկիրներու հետ բաղդատմամբ։

Տօնուելու արժանի նախաձեռնութեան ոգի մը ունի Վեհափառ Սուլթանը, այն բոլոր կարգադրութեանց մէջ, որոնք կը ձգտին Օսմանեան մեծածաւալ Կայսրութեան բոլոր անկիւնները տարածել լուսաւորութիւն, ժողովրդային դաստիարակութիւն, եւ ասոր համար է որ տարուէ տարի կը բազմապատկուին կրթական հաստատութիւնները, եւ ժողովուրդը շնորհիւ Նորին Կայսերական Վեհափառութեան կրթասէր ոգւոյն, մասնակից կ'ըլլայ ժամանակիս դիտութեանց եւ դաստիարակութեան բոլոր օգուտներուն։

Տնտեսապէս եւ կրթապէս իր մեծազօր Կայսրութիւնը յառաջդիմութենէ յառաջդիմութիւն տարած ատեն, Վեհափառ Սուլթանը բարեհաճած է նաեւ զինուորապէս աշխարհիս ամէնէն զօրաւոր երկիրներէն մէկը ընել իր երկիրը։ Օսմանցի ոչ հպատակը արդէն չի գիտեր թէ վերջին քառորդ դարու տեւողութեան միջոցին Օսմանեան բանակը ինչ հսկայ համեմատութեամբ մը զօրացած է, եւ թէ տարիէն ալ օրը օրին հետեւելու վրայ է ամէնէն վերջին դէսերուն առթած կատարելագործութեանց։

Այսպէս, տնտեսական, կրթական եւ զինուորական երրեակ տեսակէտներով, Օսմանցիներու ընդարձակածաւալ երկիրը բարգաւաճումէ բարգաւաճում, յառաջդիմութենէ յառաջդիմութիւն ընթանալու ատեն, շնորհիւ Վեհափառ ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻԻԼ-ՀԱՄԻՏ Բ. ԿԱՅՍԵՐ հայրագութ գորովին, մարդասիրական տեսակէտով ալ, պանծանօք արձանագրուելիք մեծ ձեռնարկներ կան, որոնցմէ ժողովուրդին աղքատ դասակարգերն են որ ամէնէն աւելի կ'օգտուին։ Հիւանդանոցներ, անկելանոցներ, առանց ցեղի եւ կրօնքի տարբերութեան, առատաբար եւ անխտիր կը վայելեն յարաժամ իրենց հայրախնամ Վեհապետին լիառատ նպաստները եւ շնորհները։

Օսմանեանց մեծազօր Դահուն վրայ, իբր Աստուածառաք բարիք մը, Վեհափառ Սուլթանը երկիրը ամէն կերպով օրուան քաղաքակրթութեան ամէնէն բարձր աստիճաններուն հասցնելէ զատ, նաեւ Իր դիւանագիտական հանճարովը, արտաքսմանի հետ բարեկամական ամէնէն սերտ յարաբերութիւնները հաստատած է, եւ միւսնոյն ատեն եւրոպական բոլոր Արքունիքներու խորին յարգանքը եւ ակնածանքը գրաւած։

Ուրեմն այսօր Օսմանցիներու ընդարձակ կայսրութեան մէջ գտնուող բոլոր ժողովուրդները, իրենց բոլոր դասակարգերով եւ տարիքներով ի սրտէ կը մասնակցին այն նուիրական աղօթքներուն, որոնք առ Աստուած կը բարձրանան, որպէս զի տակաւին բազում տարիներ, իրենց հայրախնամ, իմաստուն Ինքնակալը, ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻԻԼ-ՀԱՄԻՏ ԿԱՅՍՐ, Իր վարչական մեծ իմաստութեամբը եւ մարդասիրական վեհ զգացումներովը զիրենք յառաջդիմութիւններէ յառաջդիմութիւն, երջանկութիւններէ երջանկութիւն տանի։

Ընդհանուր աղօթքներուն եւ մաղթանքներուն, մամուլն ալ, որ ամէն օր Նորին Կ. Վեհափառութեան անթիւ շնորհները կը վայելէ, կը խառնէ իր ձայնը, եւ կը հայցէ երկնից, որ մամուլին հանդէպ այնքան բարեացակամ մեր Վեհափառ Ինքնակալին բազում շնորհներէն անթիւ տարիներ չզրկէ զինքը։

ԾԱՂԻԿ ալ, այս հանդիսաւոր առթիւ, իր՝ սրտէ բղխած մաղթանքի եւ աղօթքներու ձայնը կը խառնէ, Օսմանեան Կայսրութեան լրագրութեան եռանդագին ձայներուն, եւ կը գոչէ

ԿԵՑՑԷ՛, ՅԱՒԷ՛Տ ԿԵՑՑԷ՛

ՕԳՈՍՏԱՓԱՌ ՂԱԶԻ ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻԻԼ-ՀԱՄԻՏ Բ. ԽԱՆ

ՄԵԾԱՆՈՒՆ ՎԵՀԱՓԱՌԵՏՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԾՈՒՐՔԸ

Ժամանակէ մը ի վեր մասնաւոր հետաքրքրութեամբ կը հետեւինք այն լրագրական նպաստաւոր կամ աննպաստ հրատարակութեանց որոնք Երուսաղէմի Ս. Յակոբեանց վանքին միաբանութեան շուրջը կը դառնան։ Մեզ կը հետաքրքրէ մանաւանդ փութկոտութիւնը մէկ քանի թերթերու՝ որոնք իրենց հաշիւներուն ցանցէն բռնուած՝ գեղեցիկ եւ օգտակար գործ մը ընել կը յաւակնին, անուանարկել փորձելով Մաքսուտեան Դեւոնդ վարդապետի պէս եկեղեցական մը։

Հաւաքաներ կան սակայն՝ որոնք այդ կարգի վրան բաց եւ անհիմն զրպարտութիւններով չեն աղարտուիր բնաւ։ Եւ Մաքսուտեան Դեւոնդ վարդապետի հտմբաւն ալ կրնայ առանց այլ եւ այլի ատենցմէ նկատուիլ։ Հանրութիւնը, մանաւանդ անոր այն մասը՝ որ առիթը ունեցած է մօտէն տեղեակ ըլլալու Ս. Յակոբայ վանքին գործերուն, գիտէ անշուշտ թէ Մաքսուտեան Դեւոնդ վարդապետ որչափ կարողութեամբ ու գնահատելի կերպով մը կը վարէ բոլոր այն ծանր պաշտօնները, զորս Վեհապետեան Պատրիարք վստահած է իրեն։ Արդէն՝ Երուսաղէմի Պատրիարքին կողմէ՝ Մաքսուտեան Վարդապետի Երմտական Տեսուչ անուանուիլը ինքնին ցայտուն ապացոյց մը չէ՞ թէ Ն. Ամենապատուութիւնը բացարձակ վստահութիւն մը ունի Ս. Յակոբեանց միաբանութեան այդ արժանաւոր ու խղճամիտ անդամին նկատմամբ։

Ո՛չ կը ճանչնամ այդ եկեղեցականը, ո՛չ ալ ո՛ եւ է կերպով առիթը ունեցած եմ իրեն հետ թղթակցելուս եւ սակայն, լրագրութեան մէջ մտած օրէս ի վեր միշտ գովեստ միայն լսած եմ իր մասին, միշտ գովեստ միայն տեսած եմ բոլոր այն թղթակցութեանց մէջ՝ որոնք իր անունը յիշատակած են։ Միւս կողմէ, Երուսաղէմ գացող ուխտաւորներ՝ որոնց հետ պատեհութիւնը ունեցած եմ տեսնուելու, միեւնոյն բաները կրկնած են ինծի։ Ուստակաւին կրնամ ըսել թէ Մաքսուտեան վարդապետ հետզհետէ աւելի ծանր, աւելի պատասխանատու եւ փափուկ պաշտօններու կոչուած է Ս. Յակոբեանց վանքին մէջ՝ ուր այսօր իր ներկայութիւնը պարզապէս անհրաժեշտ դարձած է։

Ասոնք այն կարգի իրողութիւններ են որ միաբ կը մնան, որ կը յիշուին միշտ, ամէն անգամ որ այս կամ այն պատճառաւ ենթականերուն անունը մէջտեղ կը դրուի։ Եւ անտարակոյս բոլոր ատոնք կը մտաբերեմ այս պահուս՝ ուր մեր թերթերուն մէկ մասը խնդրոյ առարկայ դարձուցած է Մաքսուտեան Դեւոնդ վարդապետի անունը։

Այդ թերթերուն դիմաւոր առարկութիւնը թագուն մնացած բան մը չէ։ Կ'ըսեն որ Մաքսուտեան վարդապետ Ս. Յակոբեանց վանքին մատակարարութեան հաշիւները չի ներկայացներ, եւ թէ ատիկա պարզ ապօրինաւորութիւն մըն է։ Շիտակը սիրով պիտի ուզէինք արձագանգ ըլլալ այդ տարակուսութեան, եթէ երբեք Մաքսուտեան վարդապետը պաշտպանող թերթերը ջապացուցանէին թէ վանքին հաշիւները իրապէս ներկայացուած են վանական Տնօրէն Ժողովին։ Այդ ապացուցումը աւելորդ է ըսել թէ ջուրը կը ձգէր Մաքսուտեանի հակառակորդ թերթերուն դրածները, ու բնականաբար հարկեցուցիչ կը դարձնէր որ վերջ մը տրուի այդչափ խախուտ հիմի մը վրայ սկսուած պայքարը։ Հիմայ սակայն, մեր թերթերու մէկ մասին համար ուղիղ տրամաբանութիւն ըսուածը գոյութիւն չունի։ Անգամ մը որ բան մը գրեցին, մասնաւոր հաշիւ մը ունենան կամ ոչ, իրենց գրածէն սառակէս մը անկամ ետ չեն առներ։ Ո՛չ հերքում, ո՛չ ապացոյց օգուտ կ'ընէ։ Ան ասանկ գրեցինք, եւ ասանկ ալ է, կ'ըսեն, առանց նկատի առնելու թէ իրենց դիմացինը ատոր այդպէս չըլլալը կ'ապացուցանէ։ Վճռապէս։ Միեւնոյն բանը չըրին արդէն Մուշեղ վարդապետի պէս արժանաւոր եկեղեցականի մը համար։

Մեր կարգ մը թերթերու այդ տրամադրութիւնը գիտնալով հանդերձ, եթէ երբեք այսպէս կը միջամտենք պայքարին, շիտակը իրենց գրածներուն դէմ հակադեցութիւն մը ընելու համար չէ։ Մաքսուտեան վարդապետի դէմ բացուած այդ պայքարը ինքնին դատապարտուած է արդէն ամուլ մնալու, որովհետեւ անհիմն է, որովհետեւ անիրաւ է։ Մեր միջամտութեան պատճառը ուրիշ բան է։ կ'ուզենք այդ թերթերու բացած պայքարին բնոյթը երեւան հանել միամիտ ընթերցողներու աչքին, բան մը՝ որուն համար կը բաւէ հոս մէջ բերել Երուսաղէմի մեր թղթակցին հետեւեալ տողերը։—«Շիտակը արդահատանքով կարդացինք թերթի մը մէկ խմբագրին այն նամակը՝ որ ի նպաստ այս ինչ անձին գրածին համար դիմական փախարինութիւն կը . . . մուրար»։ Այս տողերը չենք կարծեր որ բացատրութեան պէտք ունենան.—Եթէ երբեք զովաբանուած անձը պահանջուած նուէրը չղրկէ, խմբագիրը որ այդ անպատուութեան հեղինակ կը հանդիսանայ, պայքար մը կը բանայ այդ միեւնոյն անձին դէմ, եւ ձեռքէն եկածը չի խնայեր իր թերթին մէջ զայն անուանարկելու համար։

Այս ամէնէն ետքը իրաւա՛մբ կը փորձուինք մտածել թէ Մաքսուտեան Դեւոնդ վարդապետի դէմ բացուած պայքարն ալ տարբեր բնոյթ մը չունի իր ինքնութեան մէջ։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ՆԻԺՆԻ-ՆՈՎԿՈՐՈՏԻ

ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ՏՕՆԱՎԱՃԱՌ

Նիժնի-Նովկորոտի մեծ տօնավաճառին վրայ իտալական ղատ կարեւոր թերթի մը թղթակիցը երկու ղահեկան նամակներ ուղղած է իր լրագրին զորս պիտի ներկայացնենք մեր ընթերցողներուն։

(ԱՌԱՋԻՆ ՆԱՄԱԿ)

ՆԻԺՆԻ-ՆՈՎԿՈՐՈՏ, 6 օգոստոս

Ասկէ տակաւին քանի մը տարիներ առաջ Բեթերպուրկէն Նիժնի-Նովկորոտ ճամբորդելը, լանդաւն ձեռնարկ մըն էր, որովհետեւ մեծ մասամբ «թէլէկա»ներով կը կատարուէր ան, այսինքն պզտիկ չոգենաւներով որոնք կ'երթեւեկէին Վոլգա գետին վրայ։ Այսօր սակայն, հանդարտօրէն կը կատարուի այդ ճամբորդութիւնը, Բեթերսպուրկէն Նիժնի-Նովկորոտ, շոգեկառքի միջոցով վագոնների մէջ։

Ճամբորդութիւնը բաղդատարար աւելի ձանձրացուցիչ է քան զուարճալի, քանի որ Զարսքոյէ Սելօէն, («կայսեր գիւղ») վերջ՝ որ հրաշալի պարտէզներու եւ վիլլաներու ամրոցութիւն մըն է, հոդերը կը ցամքանան. տեսարանները, միօրինակ, հեռուէն հեռու միայն հաղուագիւտ գիւղեր կը տեսնուին, եւ երկինքը մելամաղձոտ երեւոյթ մը կ'առնէ։ Այս պատճառաւ Մոսկիկէվ իջայ եւ, յետոյ Ռիպինսքի կառախուցը մտնելու համար։ Ռիպինսք ճարտարարուեստական քաղաք մըն է, համբաւաւոր իր նաւարաններով, որոնց մէջ ամառը 70,000է աւելի գործաւորներ կ'աշխատին։ Հոն կը սկսին Նէվայի, Տրինայի եւ Վոլգայի ջրանցքները, որոնցմէ վերջինին մէջտեղ կայսրութեան մայրաքաղաքը հաղորդակցութեան մէջ մտած է Սիպերիոյ եւ կասպից Ծովին հետ։ Ռիպինսքէն շոգենաւ նստայ եւ ինքզինքս յանձնեցի Վոլգայի քմահաճոյքներուն։

Այդ շոգենաւերը պզտիկ են եւ չատ անվստահելի. ամէն տարի քանի մը հատեր կը ջախջախուին դեռին եղերքներուն վրայ կամ կ'ընկղմին կամ իբարու-կ'ընդհարին, անձի եւ ապրանքի վնասներ պատճառելով։ Մեր շոգենաւին մէջ յիսունէ աւելի ճամբորդներ կային, մեծ մասամբ գիւղացիներ՝ երկայն զգեստներով եւ խոնարհ երեւոյթով։ Ատոնք ժամանակ կ'անցընէին չաղակրատելով հոսկէ հոնկէ, եւ մերթ ընդ մերթ ձեռքերնին կը գնէին «վոդքա»ի,—օղի,—տիպին վրայ, անբաժան ընկերը մեծ թէ պզտիկ բոլոր ռուսերուն։ Նաւը կը կենար քիչ մը կարեւորութիւն ունեցող բոլոր գիւղերուն առջեւ, միշտ նոր ճամբորդներ առնելով։ Սարոսլավի մէջ Բարիզցի վաճառական մը մտաւ շոգենաւ։ Անմիջապէս ծանօթութիւն հաստատեցինք։

*** Քոսթրոմայի կը մօտենայինք, համանուն կառավարչութեան գլխաւոր քաղաքը եւ որրանը արդի կայսերական տան։ Գործատուներու ծխնելոյզներուն եւ մայր-եկեղեցիներուն արծաթազօծ զանգակատուներուն վրայէն կը բարձրանայ Ս. Իգնատիոսի վանքին աշտարակը։ Քաղաքը տգեղ է. կիները՝ սոսկալի տգեղ։ Հրապարակի մը մէջտեղը ցուցուցին մեզի Սուղանինէ քաջ գիւղացիին արձանը, եւ անկից քիչ մը անդին, այն տունը ուր ծնած է Միքայէլ Ռոմանով որ Բոլոնիացիները վանեց Ռուսիայէն եւ իր սերունդին առաջին կայսրը եղաւ։ Քոսթրոմայի մէջ տեսանք հաղորդակցութեանց նախարարը, որ յանձնախումբի մը գլուխը անցած, եկած էր ուսումնասիրելու Վոլգայի ուաղնները մաքրելու խնդիրը։ Ռուսիա չատ մեծ ծախքեր կ'ընէ հանրային օգտին ծառայելիք շինութիւններու համար, բայց ո՛չ դիտէ ինչպէս, արդիւնքները այնչափ մեծ չեն ըլլար։ Քոսթրոմա յիշատակութեան արժանի վերջին քաղաքն է այս ճամբուն վրայ, մինչեւ Նիժնի։ Բլէս, Բինէչիյա Ժուռովլէզ-Բոլոլոքոյ, Պալքարա գիւղաքաղաքներ են որոնց վրայ կը տիրէ անգործ կեանք մը։ Այդ տեղերէն անցնելով նեղութիւն մը կը սեղմէ սիրտս։ Վոլգան խուլ կերպով կը բաղխէ տախտի տիերուն։ քանի մը ձկնորսներ, ապերնին կը քաշեն, եկեղեցական երգերու չափ թաւ եղանակներ մրմնջալով։ Թռչունի խուլերը օդին մէջ կը թռչուռտին սուր ճիչեր արձակելով։

Բայց ահա կը հասնինք վերջապէս Նիժնի-Նովկորոտ։

Չեմ կրնար զսպել զմայլման բացագանչութիւն մը։ Իրապէս հրաշալի քաղաքը հովանոցի մը պէս կը բացուի գետին ափերուն վրայ, եւ ջուրերուն մէջ կը խայտան չոգենաւեր, նաւեր, նաւակներ, մեծ, պզտիկ, ճերմակ, կարմիր, կապոյտ, կանանչ առագաստներով. անդին կը բարձրանայ Բրէմլինը, ոսկեզօծ, երկնագոյն, պզնձագոյն աշտարակներով, յետոյ կը սկսին սպիտակ տնակները, փայտեայ տաղաւարները, ոսկեւոր գոյներով փայլփլուն եկեղեցիները։

—Très beau, très beau,—կը մրմնջէ ընկերս, եւ ուրիշ բան չի գտներ զգացածը բացատրելու համար։

*** Նիժնի-Նովկորոտ ուր յուլիս 15էն մինչեւ սեպտեմբեր տեղի կ'ունենայ աշխարհի ամէնէն մեծ տօնավաճառը,—«Իարմարք»ը, ինչպէս կ'ըսեն ռուսերը,—տեսնօք ամրութիւն մըն էր, որ չատ պատերազմներ տեսած է։ 1817էն ի վեր գլխաւոր կեդրոնը եղած է Ասիոյ եւ Եւրոպայի վաճառականութեանց։ Տօնավաճառը տեսնօք Բաղանի ՅԷ տեղի կ'ունենար։ Վասիլ գէն փոխադրեց Մարիամէվ, եւ վերջապէս Նիժնի, որ աւելի կենտրոն գիրք մը ունէր։

Նիժնի եկեղեցիներու քաղաքն է։ Վախճուն հատ մը կան, որոնցմէ մէկը Հայոց է, մէկը Լուտերականաց։ Նիժնի ունի երկու թատրոններ եւ տասնիրսը դրամատուն։

Ի. ՕՀՈՆԵԱՆ։ Տ. ԴԱԼԻՒ.

Թրգմ. Խալիբեան։

ՄԵՐ ԵՐԿՈՒ ԹԵՐԹՕՆՆԵՐԸ

«ՈՍԿԻ ՍԱՂԱՒԱՒԱՐՏ» եւ «ՔՐՈՆ ՆԱԼԹԱՆՔ» նիւթերու առատութեան պատճառաւ չկրցանք հրատարակել այսօր։ Վաղուընէ, ըստ կարելւոյն կանոնաւորաբար պիտի շարունակենք հրատարակել չորրորդ էջին մէջ։

ՇԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ. — Պետական Խորհրդոյ անդամակցութեան կոչուեցաւ Պոլսոյ դատական քննիչ Ֆէյզի պէյ։ Դօնեայի նահանգին տէֆթէրտար անուանուեցաւ նոյն նահանգին երմտական քննիչ Պէհա պէյ։ Բօսթօղի Օսմ. հիւպատոս անուանուեցաւ Նիքոլայէվի փոխ-հիւպատոս Ֆազլլ պէյ։ Նիքոլայէվի փոխ-հիւպատոսութեան տրտղսը հիւպատոսութեան բարձրացուելով, այդ պաշտօնին կոչուեցաւ Բաթանայի հիւպատոս Ֆիլօքսէնի-տէս էֆ։

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Վէզիրութեան աստիճան տրուեցաւ Վեհ. Սուլթանին Ա. սենեկապետ Բարձր. Հաճի Ալի փաշայի, Վեհ. Սուլթանին Ա. քարտուղար Բարձր. Թահսին փաշայի, եւ Վեհ. Սուլթանին Բ. քարտուղար եւ սենեկապետ Բարձր. Իզզէթ փաշայի։ Պալայի ատիճան՝ ծովային նախարարութեան մէջիւմէնի Ֆազլլ պէյ։ Ուլայի Ա. ատիճան՝ Հիճազի երկաթուղւոյ Բարձր. Յանձնաժողովին հաշուակալ Բէյտա, Նպաստի Յանձնաժողովին քարտուղար Ալի Բէյտա պէյերու, եւ մանրակա խորհրդական Սէրվիչէն էֆ.ի, ինչպէս նաեւ Պէրլինի նահանգին մէարիֆի տնօրէն Ապտիւլ-Դատէր էֆ.ի։

ՊԱՏՈՒԱՆՆԱՆ.—Դ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Կայս. Թրկնապահ Գոյ Աղսար Մէհմէտ Ալի պէյի։ Ա. Շէֆգաթ Վեհ. Սուլթանին հրացանակիրներէն Ֆէրիդ Հաճի Հասան փաշայի կնոջ։

ՇԲԱԴՐԱՄ.—Հիճազի երկաթուղւոյ ոսկի շքադրամ տրուեցաւ նոյն երկաթուղիին շինութեանց վերատեսուչ Ռեազիմ փաշայի եւ անոր օգնականին՝ Ֆէրիդ Սաադ փաշայի։

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՌՈՒՖԱՆ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐԸ

ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐՈՒ ՆԵՐՈՒՄ

Այսօր Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ կը կատարուի կարգ մը հանրային շէնքերու եւ հաստատութիւններու բացումը կամ հիմնարկէքը։ Հայտարարեալ է նորակառոյց բժշկական հսկայ վարժարանին բացումը կը կատարուի այսօր եւ անոր արծաթեայ արուեստագիտական բանալիները այսօր կը մատուցուին Կայս. Պալատ։ Այսօր մայրաքաղաքիս զանազան կողմերը շինուած Բէատանէի անուշ ջուրի աղբիւրներուն բացումը կը կատարուի։ Այսօր տեղի կ'ունենայ բացման հանդէսը այն յուշարձանին որ կանգնուեցաւ Հայտար-Փաշայի քարափին վրայ։ Այսօր կը կատարուի բացումը վիրաբուժական գործողութիւններու յատուկ այն տաղաւարին որ կառուցուեցաւ Շիշլիի Համիտիէ մանկանց հիւանդանոցին մօտ, իբր յաւելուած մը անոր։ Այս նոր շէնքը կը պարունակէ երկու սրահներ, 38 քառակուսի մեղր տարածութեամբ վիրաբուժական գործողութեանց սրահ մը, երկու լոգարաններ, երկու սպասաւորի սենեակ եւ երկու ուրիշ սենեակներ։ Այսօր կը կատարուի բացումը Գալատայի նորակառոյց պանդուխտներու հիւանդանոցին։ Այսօր կը կատարուի հիմնարկէքը Մաքրիգիւղի մէջ շինուելիք երկաթեայ կամուրջին։ Ուսակաւին շատ մը վարժարաններու, մզկիթներու ու ամէն կարգի շէնքերու բացման հանդէսները կը կատարուին այսօր, Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ։

*** Այսօր Կայս. Իրատէի մը համաձայն ազատ կ'արձակուին կեդրոնէն 97 այր եւ 6 կին, այսինքն ընդ ամէնը 103 բանտարկեալներ, որոնք իրենց պատժոյն երկու երրորդը լրացուցած են։ Բեյրայի եւ Իսկիւտարի բանտերուն այն դատապարտեալներն ալ որոնք իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասը լրացուցած են, ազատ կ'արձակուին այսօր։ Բոլոր կուսակալութեանց եւ միթէսարրիֆութեանց հրաման տրուեցաւ որպէսզի Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ ազատ արձակեն իրենց պատժոյն երկու երրորդը լրացուցած բոլոր բանտարկեալները։

*** Թեթեւ յանցանքներու համար բանտարկուած 81 անձեր երէկ ազատ թողուեցան։

*** Այսօր մայրաքաղաքիս նաւահանգիստը գտնուող բոլոր չոգենաւները զրօշազարդուած են։ Իրիկունը լուսավառութիւններ պիտի կատարուին, լուսավառութիւններ՝ որոնք տեսնուած պատրաստութիւններէն գատելով՝ ուրիշ տարիներու չափ եւ աւելի չքեղ պիտի ըլլան։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Հանր. Շինութեանց եւ Երկրագործական նախարարները շաբաթ օրը Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

*** Օսմ. Պանքային ընդհ. տնօրէնի օգնական Բանճիրի պէյ եւ Հանր. Պարտուց վարչութեան վարչ. ժողովոյ նախագահ հրամանատար Պէհոէշ շաբաթ օրը Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

*** Ցուռական եւ իտալական դեսպանները շաբաթ օրը Բ. Դրան մէջ տեսակցութիւններ ունեցան արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՄԷՋԻՐԻ ԵՒ ՈՐԴԻՐ գեղեցիկ ճառները չորս օսմ. ոսկի տուգանքի դատապարտուեցան, իրենց խանութին մէջ, անզործածելի ըլլալու չափ խարդախուած գեղեր գտնուած ըլլալուն համար։

ԹՐԱՄՈՒԷՅ ԻՍԿԻՒՊԻ ՄԷՋ.— Սելանիկի երեւելիներէն Մէմտուհ պէյ անուն անձ մը Իսկիւպի մէջ Թրամուէյ լանսնելու արտօնութիւն խնդրած է։ Մէմտուհ պէյ այդ նպատակաւ պիտի կազմէ ընկերութիւն մը, «Օսմ. անանուն ընկերութիւն» անուամբ։ Բոլոր պաշտօնեաները Օսմ. հպատակ պիտի ըլլան։ Կառավարութիւնը պիտի հսկէ ընկերութեան գործառնութեանց։ Զուտ շահին հարիւրին 5ը պիտի թողուի տեղւոյն Սանայի վարժարանին եւ թաղապետութեան։ Արտօնութեան տրուելէն մինչեւ տարի մը վերջ անպատճառ պէտք է սկսին շինութիւնները, հակառակ պարագային արտօնութիւնը չեղեալ պիտի նկատուի։

ԸՆԴՀ. ԱՄՍԱԿՈՒՆ.—Բոլոր կառավարական պաշտօնեաներուն մէկ մէկ ամսական բաշխուիլ սկսաւ երէկ։

ՆՈՐ ԶՐԱՀԱՒՈՐ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց, գերմանական Դրուբ գործատան յանձնարարել գերմանական «Թէլա» զրահաւորին զրահեամբ մարտանաւ մը։

ԾՈՎ. ԲԱԼՈՒՄՊՈ այս իրիկուն Պէշիքթէշի նաւահանգիստը կը հասնի։ Զինքը հանկից ընդունելու պաշտօնը ունեցող անձերը շաբաթ օր նոյն նաւահանգիստը գացին։ Վաղը առաւօտ ժամը երեքին ամէնքը մէկ Պոլիս կը հասնին։

ՔԻԱՏՀԱՆԷԻ ջուրերուն համար մայրաքաղաքիս զանազան թաղերուն մէջ շինուած աղբիւրներուն բացումը կը կատարուի այսօր։ Բացումը պիտի սկսի Թոփխանէի աղբիւրէն, յետոյ Նշան-Թաշի, Թագսիմ, Շիշլիի աղբիւրներուն ջուր պիտի տրուի, յաջորդաբար։ Բացման հանդէսին Նկարագրութիւնը եւ ծովային նախարարութեան լուսանկարչապետին կողմէ պատրաստուած լուսանկարներու այլսպէս մը պիտի մատուցուին կայս. Պալատ։

ՄՈՒՍՈՒԼԻ նորընտիր կուսակալ Նուրի փաշա անցեալ կիրակի օրը իր պաշտօնավայրը հասեր եւ ընդուներ է նախորդ կուսակալ Հաճի Բէշիր փաշայի եւ զինուորական ու քաղաքային պաշտօնէութեանց կողմէ։ Նուրի փաշայի պաշտօնը վաւերացնող Կայս. Ֆէրմանը չորեքշաբթի օրը հանդիսաւորութեամբ կարդացուեր է պէտք եղած անձանց ներկայութեան։ Նախորդ կուսակալ Հաճի Բէշիր փաշա յաջորդ կիրակին Հալէպի ճամբով մայրաքաղաքս դալու համար մեկներ է Մուսուլէն։

ՀՐՇԷՔ ԴՈՐՄԻԻԲՆԵՐ.—Նկատելով՝ որ տակաւին կան նահանգային քաղաքներ որոնց մէջ հրշէջ գործիքները կամ կը պակսին կամ լաւ չեն կազմակերպուած,—բան մը որմէ կրնան մեծ աղէտներ յառաջ գալ, ինչպէս եղաւ Աֆիոն-Գարահիսարի մէջ,— Կայս. Իրատէ մը կրկին հրամայեց անմիջապէս ծանուցանել թէ ինչա՛ համար այս մասին ասկէ առաջ կատարուած տնօրէնութիւնները չեն գործադրուած, եւ չուտով հայթայթել բոլոր պէտք եղած ջրհաններն եւ ուրիշ գործիքները։

ԱՆԴԼ. ԴԵՍՊԱՆ Սըր Նիքոլաս Օ'Դոնոր, ինչպէս գրած էինք, շաբաթ օրը արեւելեան ճեպընթացով մայրաքաղաքս հասաւ։ Բարի գալուստ մաղթելու համար կայարան գացած էին օտար հիւրերու հիւրանոցը Դալիպ պէյ, արտաքին գործոց պաշտօնական թղթակցութեանց դիւանին Ա. քարտուղար Սաֆա պէյ, ուրիշ բազմաթիւ անձնաւորութիւններ, եւ անգլիական դեսպանատան ու հիւպատոսարանի պաշտօնէութիւնները։

ՆՈՐ ԳԻՒՂ.— Ամարազարի գաւառակին մէջ ընակեցուցուած 15 իսլամ գաղթական ընտանիքներու կազմած գիւղը պիտի կոչուի Սալահիէ։

ՖՈՍՖՈՐԻ հարուստ հանքեր գտնուեր են Սելանիկի Նահանգին Թիքէօշ գաւառակին Վէտիսան ատանին մօտը, երկաթուղիի կայարանէն 2 ժամ հեռու։

ՊԵՐԼԻՆԻ ՕՍՄ. ԴԵՍՊԱՆԸ.— Իտալիոյ թագաւորը, Պերլինի մէջ գտնուող դիւանագիտական մարմնոյն տուած ունկընդրութեան մէջոցին իր ներկայութեան ընդուներ է նաեւ Օսմ. դեսպանը։ Յետոյ թագաւորը Օսմ. դեսպանատունը փոխադարձ այցելութեան գացեր է։

ՐՈՎԵՐԱ ԵՒ ԺԱՆՏԱԽՏ.—Օգոստ. 16ին Գահիրէի մէջ պատահած են քոլերայի 14 դէպքեր եւ 14 մահեր։ Աղեքսանդրիոյ մէջ՝ երկու դէպք։ Ռոսէթի մէջ՝ 5 դէպք եւ 4 մահ։ Տամիէթի մէջ՝ մէկ դէպք։ Եգիպտոսի ուրիշ կողմերը նոյն օրը պատահած են 313 դէպք եւ 109 մահ։

*** Օգոս. 17ին Գահիրէի մէջ պատահած են քոլերայի 22 դէպք եւ 20 մահ։ Աղեքսանդրիոյ մէջ՝ երեք դէպք եւ մէկ մահ։ Ռոսէթի մէջ երեք եւ երեք մահ։ Տամիէթի մէջ՝ մէկ դէպք եւ մէկ մահ։ Եգիպտոսի ուրիշ կողմերը՝ 437 դէպք եւ 321 մահ։ Նոյն օրը Աղեքսանդրիոյ մէջ պատահած է ժանտախտի մէկ դէպք։

*** Շատ երեւելի բժիշկներէ յանձնաժողով մը կազմուեր է Եգիպտոսի քոլերային դէմ, միջոցներ խորհելու համար։ Այդ յանձնաժողովին անդամակցելու հրաւէր դացեր է, նաեւ նշանաւոր մանրէաբան Տոքդ. Բոխի։

ԵՐԷԿ ԳԻՇԵՐ ՀՐԴԵՀ ծագեցաւ Գուսդափու Թաշճլարի մէջ, յարդի վաճառական Ալի պէյի վարձով բնակած եւ ապահովագրուած տունէն, սակայն չուտով կարելի եղաւ մարել։ Այդ տունը միայն այրեցաւ։

ԻՄԹԻԱԶԻ ականակուռ պատուանշան տրուեցաւ առեւտրական եւ Հանր. Շինութեանց Նախարար Զինէլ փաշայի։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ եւ Պարսկաստանի միջեւ առեւտրական պայմանագրութեան մը կնքման մասին կատարուած բանակցութիւնները յաջող արդիւնքներ տուած են, կ'ըսէ Քրոյցըր Զայթունկ թերթը, անանկ որ յոյս կայ թէ մօտ ատենէն յիշեալ պայմանագրութիւնը կը ստորագրուի։

ՅՈՒՆԱՑ Տ. Եռաքիմ Պատրիարքը առջի օրը Կայս. Պալատն Ա. Թարգման Ալեքսանդր Դարաթէոտորի փաշայի այցելութիւն տուաւ, Արնաւուտքէօյ։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԷՆ եւ Ծայր. Արեւելքէն ամէն տարի Հիճազ ուխտի գացող Իսլամները Դամարանի մէջ դարանթինա կը սպասեն, ինչպէս յայտնի է։ Եւ այդ դարանթինայի միջոցին համար ամէն տարի Դամարանի մաքրանոցին մնայուն առողջապահական պաշտօնեաներուն վրայ կ'աւելցուին նաեւ մասնաւոր յանձնախումբ մը։ Այս տարի ալ այդ յանձնախումբը կազմուած ըլլալով մօտ օրէն ճամբայ պիտի ելլէ։

ԱՖԻՈՆ-ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԻ ՀՐԴԵՀԸ

Աֆիոն-Գարահիսարի աղէտալի հրդեհի մասին, որուն մանրամասնութիւնները դրեցինք շաբաթ օրը, Խիւտավենտիկեարի կուսակալութիւնը հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է Ներքին-Գործոց Նախարարութեան.—

ՊՐՈՒՍԱ, 16 օգոստոս. — Դարահիսարի հրդեհը կարելի եղեր է մարել այս դիշեր ժամը 7 ուկէսին եւ հաց ու վրան բաշխուեր է արկածեալներուն։ Երկաթուղիի ընկերութիւնը ձրիաբար 20 վագոն յատկացուցեր է, որոնց մէջ ժողովուրդը պիտի կրնայ բնակիլ 10 օր։ Կայս. Գթառատ Ֆէրմանը հաղորդուեցաւ մութէսարրիֆութեան եւ գրուեցաւ նաեւ որպէս զի անմիջական տեղեկութիւններ տան այրած չէնքերու թիւին, տեսակին, վնասի քանակութեան եւ հրդեհին ծագման պատճառներուն նկատմամբ։

*** Իրտամ կ'ըսէ թէ սա հեռագիրը ստացած է ինք.—Հրդեհը ծագեցաւ հինգշաբթի դիշեր ժամը մէկ ու կէսին Շերինեան Առաքել անուն մարդու մը ապահովագրուած տունէն։ Հրդեհը ամբողջովին մարած է։ Անբնակարան մնացողները վրաններու տակ ամփոփուեցան։ Ֆէրիդ Ահմէտ փաշայի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ հրկիզեալներուն օգնելու համար։

*** Գարահիսարէն հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ զինուորական քննիչ յանձնաժողովոյ անդամներէն գայմագամ Սէրվէթ եւ կայս. Թիկնապահ Գոլ Աղասը Մուսթաֆա պէյերը հոն հասեր եւ սկսեր են գործի։ Ինչպէս յայտնի է յիշեալ երկու անձերը հրկիզեալ քաղաքը զրկուեցան, կայս. Իրատէի մը համաձայն, ժողովուրդին օգնութեան հասնելու համար։

*** Մինչեւ հիմա առնուած տեղեկութեանց նայելով Աֆիոն Գարահիսարի հրդեհին մէջ ապահովագրական ընկերութիւններու վնասը 12էն 13 հազար ոսկիին մէջն է։

*** Իզմիր-Գասապա չոգեկառքի ընկերութիւնը հարիւր ոսկի նուիրեր է իր նպաստ Աֆիոն Գարահիսարի հրկիզեալներուն։

*** Աֆիոն Գարահիսարէն կը գրեն։—«Հրդեհը ծագեցաւ Հայոց թաղին մէջ շինուելու վրայ եղող տունէ մը։ Կ'ըսուի թէ գործաւորները աշխատած ատենին անուշադրութեամբ վառուած սիկառ մը նետած են փայտի կտորներու վրայ։ Հրդեհին ծագելէն երկու ժամ վերջը ամբողջ Հայոց թաղը բոցերու մէջ էր։ Քիչ ետքը հրդեհը անցաւ Իսլամներու թաղը։ Էսկիշէհիրէն 4000 օրիա հաց զրկուեցաւ տեղւոյն»։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԻՏԱԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ՊԵՐԼԻՆԻ ՄԷՋ

ՄՈՒՏՔԸ

ՈՂՋՈՅՆ ԲԱՂԱՔԱՑԻՊԵՏԻՆ ԿՈՂՄԷ։

ՇԲԱՍԵՂԱՆԻ ԲԱԺԱԿԱՑԱՌԵՐԸ

Ա. ԲԿԱ.Ծ ՄԸ

Իտալիոյ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին, Վիլհէլմ կայսեր հետ Բոցամի նոր պալատէն գերման կայսրութեան մայրաքաղաքը մուտքը տեղի ունեցաւ չատ հանդիսաւոր կերպով օգոստոս 28ի առաւօտեան ժամը 10ին, չքեղ զարդարուած Բոցամ կայարանին մէջ։ Կայարանին բարձրունքներու դուրսի կողմէն, անձնապահ հեծեալ պատենազէններու ջոկատ մը կը սպասէր, որ երկու վագոնները կայարքերուն պիտի հետեւէր։ Ընդունելութեան համար կայարան փութացած էին՝ վարչապետ կոմս Պիւլով, Հոոմի գերմանական դեսպան կոմս Վէնտէլ եւ ուրիշ բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ։ Բոցամի կայարանէն պալատ թափորին ատեն Վիլհէլմ կայսրը կը կրէր զօրավարի համազգեստ, իսկ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը Հուսարներու գունդին համազգեստը, որուն պետն է ինքը։ Թափորին կը մասնակցէին նաեւ Առկուսդա Վիքթորիա կայսրուհին, Ֆրիտրիհ Վիլհէլմ գահաժառանգ իշխանը, Եսախիմ իշխանը, Վիքթորիա Լուիզէ իշխանուհին, Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Բոնինչկի եւ Իտալիոյ թագաւորին հետեւորդները։

Կայարան ժամանելնուն փոխադարձ ներկայացումները եւ ողջոյները տեղի ունենալէ վերջ երկու վագոնները կայարանէն դուրս եկան իրենց հետեւորդներով, ողջունուեցան հեծեալ պատենազէններու եւ ժողովրդեան կեցցէներու, որոնցնդոստ աղաղակներով, եւ կառք մտան, դէպ ի Պրանտէնպուրկի մուտքի մեծ դուռը երթալու համար։ Առաջին քառաձի չքաւորքին մէջ, Իտալիոյ թագաւորը նստած էր Վիլհէլմ կայսրաջ կողմը։ Վեհապետներու կառքը կը յառաջանար քայլ առ քայլ, հեծեալ անձնապահ պատենազէններու խումբ մը առջեւէն եւ երկրորդ խումբ մը ալ ետեւէն։ Կառքին աջ կողմէն ձիով կ'երթար, վերին ախոռապետ կոմս Վէնտէլ, ձախ կողմէն Պերլին քաղաքին զինուորական հրամանատարը։ Երկրորդ կառքը բաղմած էր կայսրուհին, գահաժառանգ իշխանը, Եսախիմ իշխանը եւ Վիքթորիա Լուիզէ իշխանուհին։ Երրորդ կառքը կը գտնուէին կոմս Պիւլով, Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Բոնինչկի, Իտալիոյ Պերլինի դեսպան կոմս Լանցա եւ Լէյնդէքսիոգ զորավարը։ Պիւլով կոմսը կը կրէր հուսարներու գնդապետի համազգեստ։ Բազմաթիւ կառքերով թափորին կը մասնակցէին հետեւորդները եւ իտալացի հիւրերը։ Ժողովրդեան խանդավառ աղաղակներուն ընդ մէջ թափորը Բոցամ հրապարակին վրայով յառաջացաւ։ Ամէն պատուհաններէ ողջոյնի թաշկինակներ կը ծածանէին թափորին անցած ատեն։ Պէլվիւ փողոցին ճամբով թափորը յամրօրէն անցաւ Թոլանտի աղբիւրին առջեւէն եւ մտաւ յաղթանակի Ծառուղին (Siegesallee), ուր պատերազմներու ընկերակցութիւններ իրենց դրօշներով եւ Շառլոթենպուրգի խճուղիին վրայ ալ զանազան ընկերակցութիւններ բարեւի կեցած էին։

★ Պրանտէնպուրկի մուտքի մեծ դրան հրապարակին վրայ քաղաքային մարմինները բարեւի կեցած էին, իրենց գլուխ ունենալով վերին քաղաքապետը եւ քաղաքապետական ժողովին նախագահը։ Պատուակալ օրիորդներու հանդէպ կեցած էին իտալական գաղթականութեան անդամները, իրենց դրօշներով։ Կեցցէի որոտընդոստ աղաղակներ եւ իտալական թագաւորական քայլերգի հնչիւնները, աւետեցին թափորին մերձեցումը։ Վեհապետներու բաց քառաձի չքակառքը կանգ առաւ Պերլին քաղաքի պատգամաւորութեան կեցած տեղը։

Վերին քաղաքագլուխը կատարեց բարի գալուստի ողջոյնին ատենաբանութիւնը, որուն մէջ Սաւուններու եւ Հոէնձոլլերներու տանց բարեկամական յարաբերութիւնները իւր հանեց եւ յիշատակեց այն ազնիւ օրերը, ուր թագաւորին մեծ հայրը եւ հայրը Պերլին կուգային եւ յարեց թէ Իտալիոյ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին գերմանական հողի վրայ երեւիլը նոր ապացոյց մըն է որ թագաւորը որոշած է, ընդմիշտ պահպանելու Իտալիոյ, Գերմանիոյ եւ Austro-Հունգարիոյ միջեւ եղած զինակցութիւնը եւ ատով ժողովուրդներու խաղաղութիւնը ապահովելու։

Իտալիոյ թագաւորը պատասխանեց ամէնէն սիրալիր կերպով եւ վերին քաղաքագլուխին երկնցուց իր ձեռքը։ Յետոյ առաջ անցան պատուակալ օրիորդները եւ իրենցմէ մէկը ծաղկեփունջ մը ներկայացուց Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին։

Կեցցէի փոխարկայող աղաղակներ սկսան վերսին հնչել, երբ թագաւորական թափորը ճամբայ ելաւ։ Այս կեցցէի աղաղակներուն կը խառնուէին նաեւ Իտալացիներու «Լվիվիա»ի ձայները։ Թափորը ներս մտնելով Պրանտէնպուրկի մուտքի մեծ դուռնէն, Ունդրատէն-Լինդէնի ճամբով յառաջացաւ զէպի զինուորական թանգարանը։ Թափորին Ունդրատէն-Լինդենէն անցած ատեն դրօշքեր բարեւի կեցած էին եւ ծաղիկի զարդարանքներ կը փոխադրէին արեւին ճառագայթներուն ներքեւ։ Զինուորական դեղեցիկ հինգշաբթի դիշեր ժամը մէկ ու կէսին Շերինեան Առաքել անուն մարդու մը ապահովագրուած տունէն։ Հրդեհը ամբողջովին մարած է։ Անբնակարան մնացողները վրաններու տակ ամփոփուեցան։ Ֆէրիդ Ահմէտ փաշայի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ հրկիզեալներուն օգնելու համար։

*** Գարահիսարէն հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ զինուորական քննիչ յանձնաժողովոյ անդամներէն գայմագամ Սէրվէթ եւ կայս. Թիկնապահ Գոլ Աղասը Մուսթաֆա պէյերը հոն հասեր եւ սկսեր են գործի։ Ինչպէս յայտնի է յիշեալ երկու անձերը հրկիզեալ քաղաքը զրկուեցան, կայս. Իրատէի մը համաձայն, ժողովուրդին օգնութեան հասնելու համար։

*** Մինչեւ հիմա առնուած տեղեկութեանց նայելով Աֆիոն Գարահիսարի հրդեհին մէջ ապահովագրական ընկերութիւններու վնասը 12էն 13 հազար ոսկիին մէջն է։

*** Իզմիր-Գասապա չոգեկառքի ընկերութիւնը հարիւր ոսկի նուիրեր է իր նպաստ Աֆիոն Գարահիսարի հրկիզեալներուն։

*** Աֆիոն Գարահիսարէն կը գրեն։—«Հրդեհը ծագեցաւ Հայոց թաղին մէջ շինուելու վրայ եղող տունէ մը։ Կ'ըսուի թէ գործաւորները աշխատած ատենին անուշադրութեամբ վառուած սիկառ մը նետած են փայտի կտորներու վրայ։ Հրդեհին ծագելէն երկու ժամ վերջը ամբողջ Հայոց թաղը բոցերու մէջ էր։ Քիչ ետքը հրդեհը անցաւ Իսլամներու թաղը։ Էսկիշէհիրէն 4000 օրիա հաց զրկուեցաւ տեղւոյն»։

Տօքդէօրը երկար բարակ ուսումնասիրութիւններէ վերջ քննեց, տարբաղդրեց, տարբալուծեց սիկառները, եւ նոյն իրիկունն իսկ ընդարձակ տեղեկագիր մը մատոյց Պ. Բիվոլօին։

Սիկառները հաշիւ կը պարունակէին։

Բիվոլօ առանց ժամանակ կորսնցնելու գնաց գաւ իր բարեկամը, Թրիսթոն, որուն հաղորդեց տարբալուծումին արդիւնքը եւ երկուքը մէկ փութացին գատարան, Պ. տը Լինեերրօլը տեսնելու։

Հարցաքննիչ դատաւորը քանի մը օրէ ի վեր անոնց կը սպասէր։ Պ. Տապիրանէն խմացեր էր, թէ անոնք ալ այս խնդրով կը զբաղէին, եւ սարսափելի կերպով յուզուած այն տեսարաններէն զրոս պարդած էին Կէռիէ, կինը ու Մարժիվալ, Ջանք չէր խնայեր ճշմարտութիւնը մէջտեղ հանելու համար։ Հետեւարար երբ Թրիսթոն եւ Բիվոլօ ներկայացան իրեն, զիւրին է հասկանալ թէ ինչ հետաքրքրութեամբ հարցաքննեց զիրենք։

Խնդիրը քիչ չատ անոր բացատրելէ վերջ երկու բարեկամները հրամանը ստացան Ժան Կէռիէի հետ տեսնուելու եւ անմիջապէս իջան բանտ։

Երիտասարդը սատիկ զարմացաւ այս տարօրինակ այցելութենէն, բայց չուտով Թրիսթոն եւ Բիվոլօ հանդարտեցուցին զայն։

—Դուք, ըսին երկուքը մէկ, շատ վարպետ կերպով սարքուած մեքենայութեան մը զոհն էք։ Ձեր ծեսած սիկառներուն մէջ հաշիւ կայ եղեր։

—Ի՞նչ կ'ըսէք։

—Ճշմարտութիւնը։

Կէռիէ սարսափած կ'երեւար։

—Թշնամիներ ունի՞ք, հարցուց Թրիսթոն։

—Չէ՛, պատասխանեց Ժան, բայց այն պահուն միտքը ինկաւ յանկարծ Թէռնուառի ապարանքին մէջ տրուած երեկոյթին ատեն տեղի ունեցած այն միջադէպը, ուր Անուէա, կապուած Կէռիէի ամուսնութեան լուրը իմանալուն, խղճահարած էր անոր իր սէրը, եւ սոսկալի պատգամիլիք մըն ալ բրած էր վերջ ի վերջոյ։—

—Մինչեւ ամուսնութիւնդ պիտի սպասեմ, բայց անկէ վերջը աղէ՛կ ուշադրութիւն ըրէք, չպիտի ներեմ ձեզի։

Կէռիէ իր այս վերջաւորումին վրայ, ուզեց ուղղել առաջին անգամ տուած «չէ՛» պատասխանը։

—Այսուհանդերձ, ըսաւ, կին մը երդում բրած էր վրէժ առնել ինձմէ։

—Սոսկալի՛ բան է։ Ո՞վ է ատկինը։

—Տիկ. տը Թէռնուառը, դոր չուզեցի՛ սիրել . . .։

Երկու ոստիկանները չհաւատալը շարժում մը ըրին։

—Ա՜հ, ըսաւ երիտասարդը, չէ՞ք հաւատար, հա՝, անկարելի կը թուի ձեզի . . . Ի՛նչ ուրնմն, մտիկ ըրէք, ուրիշնտեւ պանելիք չունիմ . . .

Ու երկարօրէն պատմեց բոլոր պատահածները։

Թրիսթոն եւ Բիվոլօ խորին ուշադրութեամբ փակ բերին զայն։

Ֆիմա հասկցած էին թէ Ժան Կէռիէ դուտ չէր խօսեր։

Տիկ. տը Թէռնուառ մտածած էր վրէժ լուծել արկղակալէն, բայց ինչպէս։

Եւ կատարած էր իր վրիժառութիւնը։

—Տիկ. տը Թէռնուառ կ'ապրէ ձեզ, յայտնի է ապիկա, ըսաւ Բիվոլօ, բայց այդ բանը ծառայութիւն մը չի մատուցաներ դժբաղդարար։ Այդ կնոջ ատելութիւնը, դրամներուն գողութիւնը եւ Պրինեօլէի սպանումը ո՛ւ է առընչութիւն չունին իրարու հետ։ Մտածեցէ՛ք, ուրիշ թշնամի չունէ՞ք։ Ա՛ա ձեր կնոջ եւ Գ. տը Թէռնուառի խնդիրը ինչ է, ան ալ պէտք է դիտնանք։

—Ա՜խ, դժուա՛ր խնդիր է, ներեցէ՛ք . . . բանը ինձի։

—Զ'ըլլար, պէ՛տք է։

Այո՛, պէտք էր, եւ Ժան այդ իրին համար չատ տանջանքներ պատճառեցին ալ ըրաւ երկու ոստիկաններուն, որոնք ծայրէ ի ծայր մտիկ ըրին զայն, առանց ընդհատելու։

—Երբ աւարտեցաւ, Թրիսթոն ըսաւ թէ ա՛լ կը մնկնէին իրենք, քիչ մը խորհելու համար, բայց հարցում մըն ալ կար տակաւին։

—Որմէ՞ կը պատնայիք ձեր սիկառներ։

—Սրճարանի սպասաւորէ մը որ ուզղակի Հաճանայէն բերել կու տար։ Նոյն օրն ալ Պրինեօլէն զրկեցի այդ սպասաւորին եւ անկից բերաւ։

—Տուփը բաց էր, չէ՞։

—Այո՛։

—Ինչո՞ւ։

—Երբ մէկ սխալմամբ բացուեր է, ես ալ հաւատացի, որովհետեւ առաջին հատը զոր ծխեցի, աղէկ էր։

(Շարունակելի)

ՇՈԳԵԿԱՌՔԻՆ ՈՄԻՐԸ

(ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԹԷՐԹՕՆ «ԾԱՂԻԿ»Ի)

—Ատոր համար պէտք է որ Պէժօի եւ Ժան Կէռիէի հետ տեսնուինք. Պ. տը Լինեերրօլ չի մերժեր մեզի անոնց հետ խօսելու հրաման մը։

—Մանաւանդ եթէ իրեն խմացնենք մեր կասկածները։ Բայց նախ Տօքդ. Բորբիաէլի երթամ գտնեմ ես, չատ մտերիմ բարեկամս է, եւ խնդրեմ իրմէ որպէս զի տարբալուծէ սա սիկառներէն մէկը։

Ժամը տասնըմէկին երկու բարեկամները բաժնուեցան իրարմէ։

—Այս անգամ լրջօրէն պիտի քնանամ, ըսաւ Բիվոլօ։

Հետեւեալ առաւ ժամը ութին կրաւ եւ չիտակ Տօքդ. Բորբիաէլի տունը առաւ չուշնչը։

—Զ'ըլլար, պէ՛տք է։

Այո՛, պէտք էր, եւ Ժան այդ իրին համար չատ տանջանքներ պատճառեցին ալ ըրաւ երկու ոստիկաններուն, որոնք ծայրէ ի ծայր մտիկ ըրին զայն, առանց ընդհատելու։

—Երբ աւարտեցաւ, Թրիսթոն ըսաւ թէ ա՛լ կը մնկնէին իրենք, քիչ մը խորհելու համար, բայց հարցում մըն ալ կար տակաւին։

—Որմէ՞ կը պատնայիք ձեր սիկառներ։

—Սրճարանի սպասաւորէ մը որ ուզղակի Հաճանայէն բերել կու տար։ Նոյն օրն ալ Պրինեօլէն զրկեցի այդ սպասաւորին եւ անկից բերաւ։

—Տուփը բաց էր, չէ՞։

—Այո՛։

—Ինչո՞ւ։

—Երբ մէկ սխալմամբ բացուեր է, ես ալ հաւատացի, որովհետեւ առաջին հատը զոր ծխեցի, աղէկ էր։

(Շարունակելի)

թանգարանին առջեւ, առաջին պահպանն զօրագունդի անձնապահ Ջոկատը, Ֆրէտէրիքի ժամանակէն մնացած պատմական թիթեղէ գդակներով, բարեւի կեցած էր եւ ողջունեց երկու վեհապետները, երբ Նոցին Վեհափառութիւնները զինուորական թանգարանին առջեւէն անցան փոքր նուագածուներու խումբի մը որոտագին հնչումներուն մէջ։ Զինուորական թանգարանին բակին մէջ, թնդանօթներէ, հրացաններէ, թրմբուկներէ եւ շեփորներէ խորան մը ձեւացած էր, որուն առջեւ, վերջերս զօրագունդերու տրուած 41 նոր դրօշակներ իրենց օձումը ստացան։ Դրօշակները շարուած էին երեք կարգի վրայ։ առաջին կարգին քով կեցած էր գահաժառանգ իշխանը, երկրորդ կարգին քով Այդըլ Ֆրիտրիխ իշխանը եւ երրորդ կարգին քով Եօսիֆ իշխանը։ Դրօշակներու դրուելուն իւրաքանչիւր անգամուն թագաւորը անձամբ զարկաւ առաջին գամը։ Լուսակարգէնի մէջ, սոյն հանդիսաւորութեանց ատեն արձակուեցան թնդանօթի 101 հարուածներ։

Երբ երկու վեհապետները կը մեկնէին զինուորական թանգարանէն, դիտեցին անձնապահ գունդին զօրանցքը, ուրկէ վերջ կառք նստան եւ գացին արքայական դղեակը։ Երկու վեհափառութեանց թագաւորական դղեակը քաշուելէն վերջն ալ, Ունդընտէն-Լինտընի մէջ (այս փողոցին վրայ կը գտնուին զինուորական թանգարանը եւ արքայական դղեակը, եւ որուն մուտքը կը կազմէ Պրանտէնպուրկի մեծ դուռը), Պրանտէնպուրկի դուռնէն մինչեւ դղեակը, եռուն ոգեւորութիւն մը կը տիրէր։ 50,000է աւելի մարդիկ Ունդընտէն-Լինտընի երկարութեամբ խռնուած էին, Իտալիոյ թագաւորին, նախաձայն համար իտալական դեսպան Լանցա կոմսին երթալը տեսնելու նպատակով։

✶ Օգոստոս 28ին ի պատիւ Իտալիոյ թագաւորին տրուած չքաւոր ճաշի ատեն Վիլհէլմ կայսրը հետեւեալ բաժակաճառը արտասանեց.— «Եթէ ես ի բոլոր սրտէ բարի գալուստ կը մաղթեմ Ձեր Վեհափառութեան, ասիկա աւանդական արտայայտութիւնը չէ քաղաքավարութեան ձեւի մը, այլ ամենասորին սրտի համոզում մը։ Թող բարի ըլլայ գալուստը Ձեր Վեհափառութեան, անվախ եւ անստգիտ ասպետական թագաւորին՝ որդւոյն Ումբերտոյի, որ նախահայրերուս ատենէն սկսելով դահուս հանդէպ ունեցան իր բարեկամութիւնը եւ զինակցի հաւատարմութիւնը, բուռն կորովով մը ինձի փոխանցած է։ Այնքան ատեն որ կ'ապրիմ, իմ սրտիս մէջ յար կը պահեմ իրեն սուրբ ու երախտապարտ յիշատակը։ Բարի ըլլայ գալուստը Ձեր Վեհափառութեան զեղեցիկ, սքանչելի իտալական երկրի թագաւորին, մեր երազներու երկրին, մեր արուեստագէտներուն եւ բանաստեղծներուն թարմ աղբիւրին։ Ձեր Վեհափառութեան մեզ գալուստը թող բարի ըլլայ, իբր յիշատակ՝ իրմէ զինակցին, եւ ասիկա մեր՝ ինչպէս նաեւ մեր Վեհափառ բարեկամին, Ֆրանց Եօզէֆ կայսր միջեւ եղած զինակցութեան վերանորոգումն է յետոյ, այն զինակցութեան որ իր հին ուժովը կը շարունակուի եւ մեր ժողովրդոց էութեան մէջ հաստատ արմատներ ձգած է, տասնեակ տարիներով Եւրոպայի խաղաղութիւնը ապահովելէ յետոյ, եւ որ ասկից վերջն ալ, Աստուծոյ կամքովը երկար տարի պիտի ապահովէ։ Ինձի հետ ամբողջ գերմանական հայրենիքը կ'ողջունէ ցնծութեամբ ընդունելի, կեցցէ նորին թագաւորական Վեհափառութիւնը, կեցցէ՛, կեցցէ՛։»

Վիլհէլմ կայսր բաժակաճառին պատասխանեց Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը, նմանապէս բաժակաճառով մը որ հետեւեալն է.—«Ճշմարիտ համակրութեան այն զգացումները, զորս Ձեր Վեհափառութիւնը իմ երկրիս, տանս ու անձիս համար հաճեցաւ յայտնել, թանկագին գրաւականներն են բարեկամութեան մը, զոր կը փոխարինեմ ի բոլոր սրտէ։ Հարին յուզումով մը կը տիրեմ նաեւ այն եղբայրական համակրութիւնը որ Ձեր Վեհափառութեան երջանկայիշատակ հայրը կը միացնէր իմ հօրս։ Կը յիշեմ նմանապէս այն մտերմութիւնը որ կը տիրէր մեր երկուքին փառապանծ մեծ հայրերուն միջեւ։

«Այս տեսակ յիշատակներու արահեղին վրայէն, մեր ժողովուրդները պիտի ընթանան քաղաքակրթութեան ճամբուն մէջ, ապահով Իտալիոյ եւ երկու կայսրութեանց միջեւ եղած հին զինակցութեան շնորհիւ, որուն մէջ ամէնը այսօր կը տեսնեն խաղաղութեան մատապակերը եւ այդ խաղաղութեան ամէնէն ազնիւ պաշտպանութիւնը։ Այս է փափաքը, որով կը բարձրացնեմ բաժակս. Ձեր Վեհափառութեան, Նորին Վեհափառութեան կայսրուհիին եւ թագուհիին, եւ կայսերական ընտանիքին, ինչպէս նաեւ զօրաւոր Գերմանիոյ բարգաւաճութեան խմելու համար, ուրկէ աշխատութեան եւ գիտութեան այնքան զօրաւոր փայլ մը կը ճառագայթէ։ Կեցցէ՛, Նորին Վեհափառութիւնը կայսր եւ թագաւոր։»

★ Իտալիոյ թագաւորին Պերլին մնացած օրը, խնդուած անագին բազմութեան մէջ տեղի ունեցաւ նուագումի 23 դէպքեր եւ ոտքի տակ մնացողներ, ուրկէ թեթեւ կերպով վիրաւորուողներ եղան։ Առնցմէ զատ զինուորական թանգարանի առջեւի հրապարակին վրայ արքունական կառքի մը ձիերը խրտչելով, առանց կառապանի սկսան սրարշաւ ընթանալ կլոր շրջանակի մը վրայ, սակայն ի վերջոյ ձիերէն մէկուն սահելովը կարելի եղաւ կառքը կեցնել։ Այդ ծոթիւ ոչ մէկը չէ վնասուած։

★ Իտալիոյ թագաւորին, արտաքին գործոց նախարար Բոնինէդդիի հետ գերմանական կայսրութեան մայրաքաղաքը տուած այցելութեան առթիւ տեղի ունեցած խորհրդակցութեանց մասին հետեւեալ հեռագիրները կը հաղորդուին։

ԲՈՆՆԱՄ, 29 օգոստոս.—Իտալիոյ թագաւորը այսօր ընդունեց գերման վարչապետ կոմս Պիւլովը եւ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ հետը։

ՊԵՐԼԻՆ, 29 օգոստ.—Նորտ Ցոյչէ Այկեմայնէ Զայթունկ կը գրէ թէ վարչապետ կոմս Պիւլով այսօր մանրամասն տեսակցութիւն մը ունեցաւ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Բոնինէդդիի հետ։

ԲՈՆՆԱՄ, 29 օգոստոս—Այսօր երկու անդամ Վիլհէլմ կայսրը եւ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը կառքով առանձին պտոյտ ըրին։

ԲՈՆՆԱՄ, 29 օգոստ.—Իտալիոյ թագաւորը Ֆրիտրիխ կայսր դղեակին վրայ պակ մը դրաւ «Վիլհելմ Էմմանուէլէ» վերտառութեամբ։

ԼՈՆՏՈՆ, 29 օգոստոս — Թայմզ խօսելով Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին Պերլին կատարած այցելութեան վրայ, կ'ըսէ թէ ոչինչ կրնար աւելի խնամով եւ աւելի չքեղ կերպով պատրաստուած ըլլալ, որքան այն պատրաստութիւնները, որոնք երէկ տեղի ունեցան Իտալիոյ վեհապետը գերման կայսրութեան մայրաքաղաքին մէջ ընդունելու համար։ Ոչինչ կրնար աւելի մտացի, աւելի վեհանձն ըլլալ, որքան Վիլհէլմ կայսեր եւ իր վեհափառ հիւրին ատենապետութիւններն էին։

ՊԱՐՍԻՑ ՇԱՀԸ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

ՌԱՆՊՈՒԻԵԷԷ, 28 օգոստ.—Պարսկաստանի Շահն տեղս ժամանեց եւ ընդունեցաւ նախագահ Լուպէի եւ արտաքին գործոց նախարար Տէլքասէի կողմէ։ Քաղաքը դրօշազարդուած է։

ՌԱՆՊՈՒԻԵԷԷ, 28 օգոստ.—Շահը դղեակին մէջ նախաճաշեց, ուրկէ յետոյ ընկերակցութեամբ Լուպէ նախագահին, քաղաքի անտառին մէջ պտոյտ մը ըրաւ։

ԲԱՐԻԶ, 29 օգոստ. — Նախագահ Լուպէ որ առտուն կանուխ տեղս ժամանած էր, կէս օրէ վերջ Պարսից Շահին փոխադարձ այցելութեան գընաց։ Լուպէ նախագահը այսօր Մոնպէլիմար պիտի երթայ, ուր պիտի մնայ մինչեւ սեպտեմբեր 5։

ԲԱՐԻԶ, 29 օգոստ.—Լուպէ նախագահին Պարսից Շահին տուած այցելութիւնը կէս ժամու չափ տեւեց, որու միջոցին կէս օրուան նախաճաշ մը տրուեցաւ։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

★ Աւստրիական - Պաւիէրական սահմանագիծը (Էնդերշդայնի եւ Բարվենսբիլ լեռներ) ճշդելու համար երկուսանգամ դրուած քոմիսէրները իրենց աշխատութիւնները աւարտած են, որով կարելի եղած է ըլլալ մէկնելու։

★ Բարիզէն 29 օգոստոս թուականով կը հեռագրուի թէ Ֆրանսայի ելմտական նախարար Ռուվիէ խորհրդարանի յառաջիկայ գումարման, ժողովին պիտի ներկայացնէ պիւտճէն։ Ռուվիէ 96 միլիոնի հասոյթ մը ցոյց կուտայ, որով կարելի կ'ըլլայ, պիւտճէի հաւասարակշռութիւնը պահել։

★ Սոֆիայէն 29 օգոստոս թուականով կը հեռագրուի թէ Պուլկար կառավարութիւնը Ռումանական ներկայացուցիչին զեկոյց մը տուած է, որով Սոֆիայի ռումանական գաղութին Պուլկար դպրոցներու օրինական հսկողութեան տակ առնուիլը կը պահանջուի, հակառակ պարագային այդ դպրոցին փակումը առաջարկելով։

★ Բոսոմպայէն 29 օգոստոս թուականով Ուաշինկդըն հասած լուրեր կը հաղորդեն թէ, պարանոցային երկրին մէջ գտնուող ապստամբներուն զրեթէ բոլորը, մօտաւորապէս 2500 հոգի չափ, Աքուատորէն պաշարած կը պահէ։

★ Սիմլայէն 28 օգոստոս թուականով կը հեռագրուի թէ Հնդկաստանի նախարարը ընդունեց Բէղդայէն Նուչքի, 82 մղոն երկարութեամբ երկաթուղիի գծի մը շինութիւնը։ Շինութեան պիտի ձեռնարկուի անմիջապէս։

★ Բեղերպուրգի պաշտօնաթերթը ընդարձակ շրջաբերական մը կը հրատարակէ, կրթական շրջանակներու խնամակալներուն ուղղուած, որ շատ մը որոշումներ կը բովանդակէ, բարձրագոյն վարժարանները ուսանող ընդունելու մասին։

★ Կուիտի կարտինալը Փիլիպպեաններու պապական պատուիրակ անուանուեցաւ։

★ Բեղերպուրգէն կը հաղորդուի թէ այն լուրերը, որոնք Նիքոլա Զարին յառաջիկայն Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին տալիք այցելութեան վրայ կը խօսին վաղահաս են բոլորովին։ Տարակուսելի է որ Զարը նոյն իսկ այս տարի փոխարինէ Իտալիոյ թագաւորին այցելութիւնը։ Այն զրոյցը թէ Ռուս վեհապետին Հռոմ այցելութեան մասին, վերջերս գրաւոր համաձայնութիւն մը տեղի ունեցած է, շիտակ չէ։ Այս տեսակ գործողութեանց պէտք չի կայ, քանի որ Իտալիոյ թագաւորին Բեղերպուրգ ճամբորդութենէն առաջ, պաշտօնապէս ապահովութիւն տրուած էր թէ Զարը, Իտալական մայրաքաղաքին մէջ պիտի փոխարինէ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին այցելութիւնը։

★ Հռոմէն կը հեռագրուի թէ Իտալիոյ նախարարապետին Վիլհէլմ կայսր կողմէ Սեւ Արծուի պատուանշան շնորհուած ըլլալը, մեծ տպաւորութիւն յառաջ բերած է։ Ծանրտէլի այս առթիւ ընդունեց բոլոր պաշտօնէութեանց շնորհաւորութիւնները։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՇՍՕՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 31 օգոստ.—Պոէր զօրավարներուն եւ գաղթական նախարար Պ. Զէմպրէյնի միջեւ խորհրդակցութիւն մը տեղի պիտի ունենայ չորեքշաբթի օր, Վիլտրարքի մէջ։

ՊԵՐԼԻՆ. — Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը այս առտու մեկնեցաւ, Վիլհէլմ կայսրը ողջագուրելէ վերջ։

ԲՕԼԱ.—Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը Բօլա հասաւ այսօր ներկայ գտնուելու համար նաւային ռազմափորձերուն։

ՆԻԻ-ԵՈՐՔ. — Հայիթիի զլուխէն առնուած հեռագիրներ կը հաղորդեն թէ նոր ընդհարումներ տեղի ունեցեր են Հիւսիսի զօրավարներուն եւ Զօրմիւսոթի մարդոց միջեւ։ Մարմէլատ եւ Լէմպ քաղաքները աւերակ դարձան։

ՊԵՐԼԻՆ — Գերմանական թերթերը կը հաւատան թէ տը Նօայլ Մարքիզն մեկնումը շատ ցաւ կը պատճառէ Պերլինի բարձր դասակարգին եւ մանաւանդ զինանգիտական մասնոյն մէջ, որուն շատ յարգելի էր Ֆրանսական նախորդ դեսպանը։

ԱԹԷՆՔ.—Պաշտօնական տեղեկագիրներ կը հաւատան թէ բուռն փոթորիկներ, ադատ անձրեւներ եւ յորդումներ ահագին վնասներ պատճառեցին խաղողներուն, մանաւանդ Կորընթոսի, Քրուտի, Պիրկոսի եւ Էլիսի մէջ։ Այս վնասները կը ծանրացնեն այն տագնապը որ արդէն զոյութիւն ունէր խաղողի առեւտուրին մէջ։

ՎԻԼՖՐԱՆՔ.—Վիլհէլմ կայսրը ընկերացաւ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին, մինչեւ կայարան, ուր կը սպասէին գահաժառանգ իշխանը եւ Պիւլով կոմսը։ Երկու Վեհապետները հրաժեշտ առին իրարմէ, ամէնէն մտերմական կերպով։ Բազմիցս իրար ողջագուրեցին։ Իտալիոյ թագաւորը մեկնեցաւ, հոն հաւաքուած բազմաթիւ ժամկոչական եռանդագին ցոյցերուն մէջտեղ։

ԼԻՒԲԼԻՆԳՈՒՐԿ.—Գահաժառանգ իշխանը որսորդութենէ վերադարձին ինկաւ եւ աջ ոտքին ոլոքը (tibia) կոտրեցաւ։ Իր ընդհանուր կացութիւնը գոհացուցիչ է։

ԼՈՆՏՈՆ.—Պօնա, Տէվէթ եւ Տրլարէյ զօրավարները տեղս ժամանեցին։

ՊՈՒՐԿՈՒԱՆ.—Պատերազմին մէջ մնացող զինուորներու յիշատակին կանգնուած կոթողի բացման հանդէսին առթիւ պատերազմական նախարար Զօր. Անտէ արտասանեց ճառ մը որուն մէջ ըսաւ.—Զօրաւոր բանակ մը կ'ուզենք ունենալ, որովհետեւ ապակի վերջը պէտք է յաղթենք եւ ասոր համար անհրաժեշտ է որ բոլոր կարող ֆրանսացիները զինուորական կրթութիւն մը ստանան։

ՍԷՆ-ՍԷՊԱՍԹԻԷՆ.—Ալֆոնս թագաւորը Պարսից Շահին տուաւ Ոսկեգեղմի պատուանշանը։

ՖՐԱՆՖՈՐԴ.— Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը հոս հասաւ։ Աչքէ անցուց հուսարներու իր զօրագունդը եւ ներկայ գտնուեցաւ սպաներուն՝ ի պատիւ իրեն տրուած սեղանին։ Զօրագունդին հրամանատարը բաժակ առաջարկեց Էմմանուէլ թագաւորին կենաց, որուն Ն. Վեհափառութիւնը պատասխանեց նմանապէս բաժակաճառով մը, Վիլհէլմ կայսեր եւ Զօրագունդին կենաց։ Իտալիոյ Վեհապետը երեկոյին մեկնեցաւ։

ՇԱՆԿԱՑ.—Անգլեւէյնական առեւտրական պայմանագրութիւնը չէ ստորագրուած, նկատելով որ, այն մասին կայս. հրովարտակը չէ գոհացուցած անգլիական լիազոր ներկայացուցիչը։

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ՊԵՐԼԻՆ, 30 օգոստոս.—Կոմս Պիւլով հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ Բրինէդդիի։ Պահակազօրքերու զօրահանդէսին ներկայ գտնուեցան Վիլհէլմ կայսրը, կայսրուհին եւ Իտալիոյ թագաւորը։ Վեհապետները խանդավառ կերպով ողջունուեցան ժողովրդեան կողմէ։ Իրիկունը նոր դղեակին մէջ հացկերոյթ տրուեցաւ ի պատիւ Իտալիոյ թագաւորին։ Ժամը 9ին կէսին զինուորական մեծ ջահանցութիւն մը եղաւ պալատին առջեւ։ Ն. Վեհափառութիւնները պատշգամը ելան, նուագախումբին զարկած կտորները մտիկ ընելու համար։

ՊԵՐԼԻՆ.—Գերմանական թերթերը կ'ըսեն թէ Իտալիոյ թագաւորին բաժակաճառը շատ խանդավառ չէր։ Ընդհակառակը իտալական եւ աւստրիական թերթերը ջերմագին ընդունելութիւն մը կ'ընեն այդ ճառին։

ԲԵՂԵՐԲՊՈՒՐԿ.—Կանխահաս են Իտալական թերթերու տուած լուրերը՝ Զարին Իտալիա ուղեւորութեան մասին։ Դեռ վերջնական որոշում տրուած չէ։

ՊԱՏ-ԿԱՄԹԱՅՆ.—Ռումանիոյ թագաւորը եւ թագուհին Ռակաց գացին։

ԲԱՐԻԶ.—Նախագահ Լուպէ Մօնթէլիմար ժամանեց, եւ Ջերմագին ընդունելութիւն գտաւ կայարանը խռնուած ժողովրդեան կողմէ։

ԲԱՐԻԶ.—Նախագահը ստորագրեց դեսպանական հետեւեալ փոփոխութիւնները.—Պ. Պոնրաս Բեղերսպուրկ կ'երթայ, Պ. Պիհոռ՝ Պերլին, Պ. Փիւլ Բանպոն՝ Մատրիտ, Պ. Փիւսրան՝ Ուաշինկդըն, Պ. Ռէնաս՝ Պերն եւ Պ. Բրոդիէ՝ Բոլէնհակ։

ԲԱՐԻԶ.—Արմատական այգեղործ երեսփոխանները կը սպառնան բաժնուիլ երեսփոխանութեան մեծամասնութենէն, եթէ Պ. Ռուվիէ առաջարկէ ջնջել ալքոլը զսպողներու մենաշնորհները։

ԲԱՐԻԶ.—Հանրային նպաստամատոյց մարմնոյն հանդուցեալ տնօրէն Պ. Մուռիէի յաջորդեց նախկին նախարար, քաղաքապետական խորհրդոյ նախագահ, եւ Երեսփ. Ժողովոյ դերնախագահ Պ. Մրգիւռէօռ։

ՀՌՈՄ.—Կառավարութիւնը զօրք կը զրկէ Ֆիօրէնցա։

ՀՌՈՄ.—Պապը եկեղեցական ժողով պիտի գումարէ նոյեմբերին։ Բարիզի Պապական նուիրակ Տ. Լօրէնցէլիի եւ կանչուիլը որոշուած է։ Իր յաջորդը հրանդ պիտի ստանայ Ֆրանսայի կրօնական միարանութիւններուն ի նպաստ գործելու։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 31 օգոստ. — Իրաւեկ չջնջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ Պարսկաստանի Շահին Լոնտոն այցելութեան հետեւանքը այն պիտի ըլլայ որ առեւտրական գաշնագիր մը պիտի կնքուի Անգլիոյ եւ Պարսկաստանի միջեւ։

ԲԱՐԻԶ.—Ալժէէն կը հեռագրեն թէ Զատ լճին մօտերը 1000ի չափ Թուարէկներ յարձակեր են Ֆրանսական փոքրիկ զօրախումբի մը վրայ։ Թուարէկները ետ մղուեր են եւ իրենցմէ 100ի չափ հոգի սպաննուեր են։ Ֆրանսացիներէն կորուստ չկայ։

ԲԱՐԻԶ.—Իմպէրեան գործին վերայ բուռն վիճաբանութեան մը հետեւանքով, գատական նախորդ նախարար Կէռէն մնամարտելու հրաւիր իր վկաները զրկեց Երեսփոխան Պէռնարի եւ Քուլէնտոի։

ԼՈՆՏՈՆ.—Կաֆրոյի երկաթուղիին վրայ արկած մը պատահեցաւ։ 2 վաղոն վնասուեցան. 23 հոգի վիրաւորուեցան։

ԾԱՂԻԿ

ԳՈՀԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՂՕԹՔ

ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԷՋ

Այսօր, Դուսմ-Դաբուի Մայր-եկեղեցւոյ մէջ, հանդիսաւորութեամբ Ս. Պատրիարքին, կատարուեցան գոհաբանական աղօթքներ, Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ։ Առտուան ժամը 3ին, արդէն մայրաքաղաքիս զանազան թաղերէն երկաթ հոծ բազմութիւն մը փութացած էր գրաւել եկեղեցին՝ իր վերնատուններովը, երբ քիչ վերջը Ս. Պատրիարքը ներս մտաւ, իր շուրջն ունենալով եկեղեցական դասէն Տ. Տ. Մեսրոպ Արք. Սուքիասեան, Գրիգորիս Արք. Յովհաննէսեան, Պատր. փոխանորդ Սրբազանը, Եղիշէ Դուրեան, Մկրտիչ Վեհապետեան, Յովհաննէս Արշարունի եպիսկոպոսները, վարդապետներ, աւագերէցներ, քահանաներ. իսկ աշխարհական դասէն վարչական ժողովներու. եւ տեսուչ խորհուրդներու անդամներ, ինչպէս Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան, Գրիգոր էֆ. Խարեան, Տիգրան էֆ. Տէր-Ներսէսեան, Ռէթէոս էֆ. Պէրայէրեան, Պետրոս էֆ. Կարապետեան, Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութենէն անդամներ, Պատրիարքարանի պաշտօնէութիւնը ամբողջութեամբ, Գալֆայեան որբանոցի մայր՝ Երանուհի մայրապետ Յովհաննէսեան, Թաղ Խորհուրդներու եւ ազգ. վարժարաններու, ինչպէս նաեւ մամլոյ ներկայացուցիչներ եւն. եւն։ Եկեղեցին բոլոր ջահերը վառուած էին եւ խորանը լուսազարդուած էր։ Հանդէսը սկսաւ «Թագաւորեաց Աստուած ի վերայ» շարականով, զոր Մայր եկեղեցւոյ դպրաց դասը երգեց։ Շարականէն ետքը «Թագաւորայ» դիրքը կարդաց Երեսփ. վրդ. Դանիէլեան, իսկ «Տուք զկայսերն Կայսեր եւ զԱստուծոյն Աստուծոյ» Աւետարանը Տ. Եղիշէ եպսկ. Դուրեան։

Ապա Ս. Պատրիարքը առաջնորդուեցաւ բեմ, ուր խօսեցաւ քարոզ։ Հաւաքեցաւ՝ նոյն իսկ առաքելական պատուէրի մը համեմատ, ամէն անհատ եւ հպատակ պարտաւոր է աղօթել կեանքին եւ արեւշատութեանը համար բոլոր անոնց՝ որոնց յանձնուած է ժողովուրդները վարելու հոգը։ Այդ պատուէրը, զոր չեշտած են մեր բոլոր հայրապետներն ու մեր եկեղեցւոյ բոլոր պետերը սկիզբէն ի վեր, իրաւ է թէ ամէն օր կը գործադրուին, եւ սակայն կան առթիներ, մասնաւոր օրեր՝ ուր այդ պարտականութեան գործադրութիւնը աւելի հանդիսաւոր ու աւելի ընդհանրական ձեւ մը կ'առնէ, եւ ուր ամէն անհատի սրտէն ըղձած աղօթքներ հաւաքաբար կ'ուղղուին տէր բարձեալն Աստուած։

«Այսօր ուր, ըսաւ Ս. Պատրիարքը, Ձերդ բարեբաստիկ տարեդարձն է Օգոստափառ Սուլթան Ապտուլ-Համիտ Բ. կայսր Գահակալութեան, այդ տեսակ առթիթ մը կը համարուի եւ բոլոր հաւատարիմ հպատակները այսօր աւելի եւս սերտ կերպով կապուած կը զգան իրենց հաւատարմական զգացումներովը՝ իրենց Վեհապետին նը-կատմամբ։ Հայ ժողովուրդը որ արդէն տարիներէ ի վեր փայլած է Ն. Կայս. Վեհափառութեան հայրական բարեխնամ հովանին, այսօր կրկնապէս երախտապարտ կը զգայ Անոր հանդէպ, անոր որ Ն. Կ. Վեհափառութիւնը նորանոր շնորհներով եւ բարեացակամութիւններով կ'ուզէ երջանկացնել հայ ժողովուրդը։ Դեռ երէկ իսկ, երբ պատիւ ունեցայ Վեհ. Կայսեր ներկայանալու, բարեհաճեցաւ իմ միջոցաւ Իր հայրական ողջոյններն ու նոր շնորհները հաղորդել իր սիրելի եւ հաւատարիմ հայ հպատակներուն։ Ս. Պատրիարքը վերջացուց իր քարոզը՝ մաղթելով երկար ու բարեբաստիկ կեանք ու արեւշատութիւն Ն. Կայս. Վեհափառութեան, որպէս զի անոր խնամքներն ու հոգածութիւնները միշտ անոպակաս ըլլան բոլոր իր հպատակ ժողովուրդներուն վրայ։ Ընդհանրապէս եւ հայ ժողովուրդին վրայ մասնաւորապէս։ Ժողովուրդը միահամուռ «կեցցէ»ներով կը ձայնակցէր այդ բարեմաղթութեանց։

Ապա, Ս. Պատրիարքը պանդիսաւոր մը փակեց եկեղեցական այս հանդէսը։

Ս. Պատրիարքը, այսօր ընկերակցութեամբ Ս. գործակատար Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեանի, Կայս. Պատգամակերթայ, ի զիմաց Հայ ժողովուրդին երախտագիտական եւ շնորհաւորական զգացումները մատուցանելու յոտս Կայս. Դահոյից։

×

Ս. Պատրիարքը երէկ կէս օրէ վերջ կայսերական Պալատ գնաց։

×

Մայրաքաղաքիս, հայ եկեղեցիները թաղային վարժարանները, եւ եէտի Դուլէի Ազգ Հիւանդանոցը պատրաստութիւններ կը տեսնեն այս դիշեր չքեղ լուսավառութիւններ կատարելու համար։

×

Երուսաղէմի Պատրիարքական փոխանորդ Դեր. Դեորդ եպս. Երէցեան, շաբաթ օրը այցելութեան գնաց ոստիկանութեան նախարար Բարձր. Շէֆիք փաշայի։

×

Ցաւով կը տեղեկանանք թէ Պետական Խորհրդոյ քաղաքային ճիւղին անդամ բարձր. Արբրահամ փաշա Նրամեան անկողնոյ կը ծառայէ։ Բժիշկները բաւական մտահոգութիւն յայտնած են հիւանդին կացութեանը նկատմամբ։

×

Պիլէճիկի առաջն. փոխանորդ Գրիգորիս Վ. Պալաքեան, որ քահանայի մը ուղեկցութեամբ քաղաքէն մէկ ժամ հեռու գտնուած գիւղ մը կ'երթար կառքով, երկաթուղիի կայարանէն հաղիւ քառորդ ժամ մը հեռու տեղ մը ձիերուն խրտչելուն հետեւանքով կառքը ճամբէն ելլելով քովի բաւական ցից ապառաժէն վար կը գահավիժի։ Բարեբաղդաբար չատ թեթեւ կերպով միայն կը վնասուի Պալաքեան վարդապետը, իսկ բաղդամամբ աւելի կը վնասուի իրեն ընկերացող քահանան որ այժմ անկողնոյ կը ծառայէ։

×

Առտուան պաշտօնակից մը կը հաղորդէ թէ Տիվրիկի երեւելիներէն Գրիգոր էֆ. Թորիկեան, կտակ մը ձգած է, որ կը սահմանէ, 1. Տիվրիկի Ս. Ներսէսեան վարժարանին շրջափակին մէջ Ջրամբարի մը շինութիւնը, 2. Աղջկանց վարժարանի մը շինութիւնը եւ 3. Հարստութեան մնացեալ մասին տեղւոյն եկեղեցիին եւ վանքին յատկացուիլը։

×

Շաբաթ օրը Ս. Աստուածածնայ տօնին առթիւ, պատրիարքարանի ելմտական տեսուչը, առաջիւ վճարումներ ըրաւ պաշտօնէութեան։ Դիտելի է որ, ելմտական տեսչութիւնը ինչ համեմատութեամբ իր ամսականին վրայ գրամ առաւ նոյն օրը։

×

Իզմիրի առաջնորդ Տ. Մելքիսեդեկ Արք. Մուրատեանց՝ իր անուան տօնախմբութեան առթիւ, շնորհաւորական այցելութիւնները ընդուներ է տեղւոյն պաշտօնական մարմիններուն քահանայից դասուն, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ ծանօթ ազգայիններու։

×

Իզմիրի ծանօթ ազգայիններէն՝ Մատթէոս էֆ. Պալեօզեան, որ վերջերս մէկ մէկ տուն նուիրած էր տեղւոյն Ներսէսեան Որբանոցին եւ Հոգ. Որբանեամ մարմնին, այս անգամ ալ փափաք յայտնած է օրը մը եւ որուն մի մը տրդեղրելու։

ՅՈՒՅԱԿ ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԵԱՆՑ

Սիմոն Կարապետ Մանուկեան՝ Եալտրգմի, ընդ Օր. Աղնիւ Ալիքսան Գալանեանի։—Կարապետ Աբրահամ Վարդանեան՝ դրագիր, ընդ Օր. Հայկանոյշ Կարապետեանի։—Խորէն Կարապետ Մերճանեան՝ գործակատար, ընդ Օր. Վերժին Կարապետ Պոյաճեանի։—Դաւար Զըլոյեան՝ բեռնակիր, ընդ Օր. Ներկիզ Վարդանեանի։—Վահան Յակոբ Յակոբեան՝ զալէմքեար, ընդ Օր. Լիզէն Կարապետեանի։—Լեւոն Փիլիպոս Զաքրիճեան, կօշկակար, ընդ Օր. Ամպէր Առաքել Տօլմաճեանի։—Լեւոն Մելքոնեան Գաղգեան՝ գալէմքեար, ընդ Օր. Մանրիկ Հանդպ. Սարգիս Նեղամեանի։—Կարապետ Յարութիւն Պըրքեան, սափրիչ, ընդ Օր. Պէտրոս Խաչիկ Կիւմիւշեանի։—Այրի Հայրապետ Թորոս Բէօսլեան՝ բեռնակիր, ընդ Ա. այրւոյ Շէղ» Յակոբ Ճորբանեանի։—Պօղոս Յարութիւնեան՝ խոնարար, ընդ Օր. Մարիամ Յարութիւն Սվաճեանի։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանդուցեալ Տիկին Էլիզ Է. Աստուածատուրեանի յուշարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի մէկ օսմ. ոսկի նուիրած է Հիւանդանոցիս Մեծ. Մուրատ էֆ. Գ. Թէրեան ի Սամսոն։

ՀԱՐԵՒՈՐ

Ամէն անանցմէ, որոնք Ծաղիկի հաւաքածոն չեն կազմեր, կը խնդրուի որպէս զի համին մեզ վերադարձնել 419 թիւը որուն փոխարէն պիտի տանք երկու նոր թիւեր։

ՀԷՐՃԱՑԻ **ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ** ՀԷՐՃԱՑԻ

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՅԱՃԱԽՈՐԴԱՑ
ԴԻՒՐՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՄԱՐ
ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ
ԱՄԻՆ ՏԵՍԱԿ
ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՆԵՐ
ՈՒՆԵՆԱԼ ԴԻՄԵՑԷՔ
Պոլիս, Ոսկերչաց Շուկայ
Մեծ–Փողոց թիւ 13

ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատունը ունի եւրոպական ճաշակով պատրաստուած գոհարեղէններ, ամէնքն ալ առաջնակարգ ըլլալու պայմանով։
ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատան գիները անմրցելի են։
ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատունը ունի արծաթեղէն առքանքներ։
ՀԷՐՃԱՑԻ վաճառատունը ունի ժամացոյցներ եւ արծաթեայ գաւազաններ։

ՊԱՏՄԱՆՆԵՐ

Հարիւրին 20 կանխիկ, մնացեալին համար չարաթական հարիւրին 5 վճարում։
Կանխիկ գնողին համար հարիւրին 5 զեղչ։
Գործածուած գոհարեղէնները եթէ վնասուած չեն, հարիւրին 10 զեղչով եւս կ'առնուին։

ՆԵՐՔԻՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ

ՀԱՄԻՏԻԷ ՓԷՍԵՐԸ

Առանց ասոնք փորձելու ֆէս մի գնէք։ Այս ֆէսերը չեն կազապարուիր, անձրեւէ քրտինքէ եւ արեւէնիսկ չեն վնասուիր։ Թրջած ֆէսերը չորցնելու համար կրակի չդնել կը յանձնարարենք։ եթէ երբեք կոտրին անոնք կամ աւրուին, եթէ մասնաճիւղին բերուի առանց ստակի նոր դրութեամբ մը պիտի կազապարուին կը ծախուի Պոլսոյ կողմը Համիտիէ Ճատտէսի Քիւչիւք Իսմայիլ Փաշա խանի տակ թիւ 17, Տիրէքլէր Արաստի թիւ 71, Աքսէրայ, Եէշիլ Թուլումպա մէյտան թիւ 101, Պալատ իսկէլէ ճատտէսի թիւ 3-5, Շէյլի Օսման պէյի արճարանին մօտ մեր գործատան մէջ, Պէյիքթաշ մեծ պողոտային վրայ Տոքթ. Քրիսեանի տակ թիւ 55, Ղալաթիա Պորսայի զէմ թիւ 9 եւ Սկիւտար մեծ շուկային մէջ թիւ 44 վաճառատունները։

Վերջին գիներ՝ առանց ծոպի

Մէկը թիպէթով	խստ տոկուն	ֆէսէր	5	դահեկան
»	խսիրով	» »	» 8	»
Մէկէ մէկ	ֆէսով	» »	» 10	»
Մէկը	ոնդուսով	» »	» 13	»

Ասոնցմէ զատ ուղուած ձեւով ֆէսեր կը շինուին գործարանիս մէջ յանձնարարութեամբ։

Western Assurance Company

ՈՒԷՍԴԸՐՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ՀԻՄՆԵԱԼ 1851ԹՆ

Հաստատեալ ֆիւանսերու գումարը Անգլ. ոսկի		6,000,000
Պատրաստ Դրամ եւ արեւելեան հասոյթ	» »	1,250,000
Վճարեալ դրամագլուխ	» »	410,000

Հրապարակու ծանօթ Ֆրանս. եւ Գերմ. ընկերութեանց դրամագլուխը **100,000**ն աւելի չէ։
Ուէսդրընի Ընկերը հրդեհի դէմ ամեն կարգի գործեր կ'ապահովագրէ։ Վնասները տեղւոյն վրայ եւ անմիջապէս կ'հատուցանէ։

Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ ԴԱՆԻԷԼ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Պոլիս, Պահճէ Գապու, Անանիատի խան, 20, 21, 22

Ծանօթ. — Տեղւոյն Ֆրանս. եւ Գերմ. ընկերութիւնց պատրաստ դրամը իրենց հասոյթին հետ բազդատմամբ 100 %ին աւելի չէ, մինչդեռ Ուէսդրընինը 125%։ Հետեւապէս ապահովութիւն մը կ'ընծայէ իր մրցակցաց։

Ց Գ. — Գաւառներուն մեզ գործունեայ եւ պատուաւոր գործակալներ կը փնտռուին

ԱՆԳԱՐԱՏ

ԹԱՇ-ՏԷԼԷԻՆԻ ՋՈՒՐ

ՀԱՄԵՂ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՐԱՐ
ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԱԾ ԲՈԼՈՐ ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ ԱՆԽՏԻՐ
ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ
ԵՐԿՈՒ ՏԵՍԱԿ ՊԱՏԻՎ ՇԻՇԵՐՈՒ եւ ՃԵՐՄԱԿ ՀԱՆԱՐՆՈՑՆԵՐՈՒ ՄԷՋ
Մասնաւոր կնիքներով եւ էրիքներով զոցուած

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԷՆ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Է

Ղալաթիա, Եէր Ալթը Ճամիի կողմը, Խրլովէրկի խանին տակ, թիւ 5
ՕՀԱՆ ԲՈՒԼԱԲԵԱՆ Է.Ի. ԽԱՆԻՒԹԸ

ԱՆՄՐՑԵԼԻ

Ա.ԺԱՆ ԾԱԽԵԼ, ՇԱՏ ԾԱԽԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
ԿՕՇԿԱԿԱՐ ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ
Բարաքէոյ Դօմիսիօճլխանին առկիւնը, կամուրջին դիմաց Թիւ 9

Սոյն կօշկակարատունը որ քսան եւ եօթը տարիներէ ի վեր արհեստին համար տածած ինամոց չնորհիւ հասարակութեան համարումը շահած է, մեծ քանակութեամբ գաղղիական անգլիական եւ ամերիկեան տեսակաւ ապրանքներէ ամէն ձեւով եւ ամէն չափով կօշիկներ ունի, արանց, կանանց եւ աղջոց համար։ Նաեւ չափու վրայ կօշիկներ կը շինէ, եւ ամէնէն նրբաճաշակ գնողներն իսկ ամենայնիւ կը գոհացնէ։ Այն ժամանակ գաղափար մը կրնաք առնել երբ մէյ մը այցելէք վաճառատունը։

ԲԱՐՁՐԱԴՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՊԱՐՏԻԶԱԿ

Վարժարանիս նոր տարեշրջանը կըսկըսի Սեպտ. 10 (Ն. Տ.) Դշ.։ Տարեմուտն է, դիշերօթիկներու համար 16 ոսկի Օսմ. որուն կէսը վճարելի է սեպտեմբերի սկիզբը, եւ միւս կէսը՝ յունվարի մէջ։

Վարժարանիս տնօրէնին որդին, Մր. Ռ. Զէյմպերը, Քանատայի մէկ նշանաւոր համալսարանին մէջ փայլուն ընթացք մը աւարտելէ եւ ռուսերէնը Արուեստից տիպոսին արժանանալէ վերջ, կը վերադառնայ յառաջիկայ տարի, ուսանձնելու համար հասատատութեան Անգլիերէն դասերուն մեծագոյն մասը, Նախապատ. Կարգերէն մինչեւ բարձրագոյն կարգը, եւ աշակերտները վարժեցնելու համար այդ լեզուաւ, ինչպէս գրելու նոյնպէս խօսելու մէջ։ Իր դասախօսութեան լեզուն պիտի ըլլայ միայն Անգլիերէն։ Միւնոյն ժամանակ, պիտի շարունակուին Անգլ.—Հայ. թարգմանութեան վարժութիւնները ընկերակցութեամբ դասատուներու խնամքին տակ։

Զուտ թատերութեան կանոնաւոր դաս պիտի տրուի փափագող աշակերտներուն, տարեկան 2 օսմ. ոսկիի յաւելուածական վճարումով։

Վարժարանիս պարտէզին կցուելիքն վերջերս ընդարձակ գետիններ, որոնք նոր դիւրութիւններ պիտի տան աշակերտներուն զրօսանքի ժամերը աւելի հաճելի ընելու։

Աւելի տեղեկութիւններու համար դիմել Մր. Ռ. Ռ. Բիթի, Պաղրլ-Հաուս, Կ. Պոլիս, կամ վարժարանիս տնօրէն Տր. Ռ. Զէյմպերի, Նամակները ուղղելով Պայպրլ-Հաուս։ 9—15

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԻԹԹԱՐԵԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Ի ԲԱՆԿԱԼԹԻ
46րդ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Վարժարանս հաստատուած է 1857ին. Նպատակն է՝ աշակերտաց տալ կրօնական, բարոյական և գիտնական կրթութիւն մը, որով կարող ըլլան յաջող ապագայ մը ունենալ, եւ իրենց անձին, ընտանեացը, հասարակութեան, ազգին եւն. օգտակար անդամներ ըլլալ։ Վարժարանին վարչութիւնը՝ Վիեննայի Միխիթարեանց ձեռքն է։ Ուսուցչական մարմինը (corps enseignant) որ կը բաղկանայ Միաբանեներէ եւ վկայեալ արտաքին ուսուցիչներէ պիտի կազմեն այս տարի 21 հոգի։ Ուսմանց ծրագիրն է՝ արդի երկրորդական դպրոցներու (école secondaire moderne) յատուկ յառաջադիմը, որ կը համապատասխանէ գերմանական բեալական դպրոցին (Realschule) յառաջադիմին. բայց ըստ կարի յարմարցուած է այս ծրագիրը միջավայրի պիտոյից։ Վարժարանիս կատարեալ ընթացքն ուսարտող աշակերտները կրնան չատ դիւրութեամբ եւ առանց քննութեան Եւրոպայի ո եւ է բարձրագոյն վարժարան մը յաճախել՝ ուսումնքը շարունակելու համար (ինչպէս օրինակ աշակերտներ ի Վիեննա Զուիցերիա եւ Գաղղիոյ քանի կը քաղաքներ) եւ կամ կրնան վաճառականութեան ձեռնտուս ըլլալ։ Ուսանողաց լեզուներն են՝ Հայ., Տճկ., Գաղղ. Գերմ. եւ Անգլ. (վերջին տարին)։ Գաղղիերէն լեզուն գործնականապէս օգտակար ըլլալու համար՝ աշակերտները պարտաւորեալ են միշտ նոյն լեզուն խօսիլ, եւ իրենց վրայ պիտի հսկեն երեք գաղղիացի Մաթիսղներ, զորոնք յատկապէս բերել տրուաւ վարչութիւնս Բարիզեն։ Այս տարի, 4 պիտի ըլլան ասոնց թիւը։ Նոյնպէս գերմաներէնի համար՝ հոն ուսուցիչներէն զատ, նոր մէն ալ բերել կու տայ այս տարի վարչութիւնս՝ Պերլինէն։ Ամէն ամիս ծնողաց կը զրկուի համեմատական ամսագրուցակ մը, որուն մէջ մանրամասն կը նշանակուի աշակերտին բարոյական եւ ուսումնական վիճակը, իւրաքանչիւր դասերու մէջ առած նիշերը եւն։ Վարժարանս կը գտնուի ընդարձակ ծառայից պարտէզի մը մէջ. ունի իր յատուկ բժիշկն եւ իր դեղարանը։ 1902-1903 դպրոցական տարին պիտի սկսի սեպտեմբեր 2/15 Բշ. օրը։ Դպրոցամուտի քննութիւնները պիտի կատարուին օգոստ. ամսոյն 30ին եւ 31ին. իսկ դասերը կը սկսին կանոնաւորապէս։ Օրը Սեպտ. 3ին։ Հրատարակուած է վարժարանիս 47րդ տեղեկագիրը, եւ աշակերտաց կրնան տալ զայն ամէն օր մինչեւ կէս օրս։ Վարժարանիս նկատմամբ ընդարձակագոյն տեղեկութիւններ ուզողը, թող խնդրէ վարժարանի վարչութենէն՝ վարժարանիս ծրագիրը, եւ կամ դիմէ հետեւեալ հասցէին՝

Հ. ԳԱԲՐԻԷԼ Վ. ՄԷՆԷՎԻՇԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Բանկալթի
P. GABRIEL DR. MENEVICHIAN
Constantinople, Pancaldi

6—14

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ
Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ.

Ուսումնարանիս ժԻ. տարեշրջանը կը սկսի Երկուշաբթի, 2/15 սեպտեմբեր 1902։

Աշակերտաց ընդունելութեան պայմաններուն համար պէտք է դիմել Ուսումնարանիս Տնօրէնութեան, Բերա, Եէշիլ փողոց, թիւ 1, Երկուշաբթի, օգոստոս 26էն սկսեալ։

Ուսումնարանիս ծրագրին է գաղղիական երկրորդական վարժարաններուն, այս տարի նոր հաստատուած եւ բարեփոխուած, յայտագիրը, տեղական պիտոյից յարմարցուած։

Խնամակալութիւն
Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍ. ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻ
Բերա, 6/19 օգոստոս 1902 5—10

ՎԿԱՅԵԱԼ ՈՒՍՈՒՑՉՈՒՀԻ ՄԸ

որ շատ պատուաւոր յանձնարարականներ ունի, պատրաստ է հանիստ պայմաններով այցելութեամբ դասեր տալ տուներու մէջ։ Հմուտ է հայերէնի եւ ֆրանսերէնի, ինչպէս նաեւ ուսմանց բոլոր ճիւղերուն։ Դիմել Ծաղիկի խմբագրատունը։

ԲԻՐԷՔ ՓԱՓԱՋԵԱՆ
Բերա Բուսմեկի Բաղամ

Մեծ մթերանոց հեծելանիւներու եւ յարակից ամէն տեսակ հեծելանիւի կազմածներու, լայտերներու, օղամարկ գործիներու, եւլն. եւլն.

ՏՈՒՐՔԻԱՅԻ ԱՌԱՋԻՆ ՀԵԾԵԼԱՆԻՒՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԼԻԱՅԻ ՀԵԾԵԼԱՆԻՒՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՄԱՆԱՒԱՐՈՒԱԾ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԼԻԱՅԻ ՀԵԾԵԼԱՆԻՒՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Մեծ մթերանոց հեծելանիւներու եւ յարակից ամէն տեսակ հեծելանիւի կազմածներու, լայտերներու, օղամարկ գործիներու, եւլն. եւլն.

Գինը՝ Մեծ փոքր, թիւ 436.
Մանուկներու՝ Ղալաթիա, Թիւ 401.

ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉՅԱՆՆ ԱԲՕԼԼՕՆ
ԴՈՒՐՆ ՎԵՇԱՓԱՌ ԿԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ
(ԳԻՆԵՐԸ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԵՂԱԾ)
ՍԻՐՈՆ ՑԱՏԿԱԲԵԱՆ, ապրանքատարաց-վարպետ
Գիներ, Մեծ փոքրագոյն Թիւ 397, Ֆազար Ալրմանի դէմ

6 դարակէն	բանձրարարաց	30×40 հարիւրամետր
12 »	դարակէն բանձրարարաց	50×60 հարիւրամետր
	բարդարարաց	
6 հատ	Արդեան	10 դրամ։
6 »	»	20 »
Ցանկանալու դէպքում		

Ամենաարագաբար արեւելքի համար պատրաստուած
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
հեծելանիւներու շինարարաց եւ նորոգարարաց համար

Ս. ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ ԿՈՂՄԷՆ
ՎԱՃԱՌՎԻ ՀԵՂԻՆԱՅԻ ԵՒ ՆԵՐԿԿՐՈՒ
Պոլիս Մաքրագործաց Գաղթականաց Դպրոցի դիմաց թիւ 24
Մեծ մթերք Գերեզման եւ գիներու
Թարմութիւն եւ գեղեցկութիւն
Ցանկացողներ կ'ընդունուին
Գաւառներէն պարտեցեալներ կը հրաւիրեն

MATTONI
GIESSHÜBLER
ՌՈՒԱԱՆ
ՀԱՆԴԷՍԻՆ ՋՈՒՐ
ԳԵՂԱՑԻԿ ԱՌՈՂՋԱՐԱՐ ԵՒ ՍՊԱՍԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Հարիւրի մը գրամ 10 դրամ։
Հարկ եղած դէպքում գներ ուղարկեցէք։
Գլխաւոր գործակալ՝ Հայր Գ. Գ. Գ.